Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Тошкент ҳақиқати

Ўзбекистон КП Тошкент область ва шаҳар комитетлари, меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область ҳамда шаҳар Советларининг органи

13 йил чиқиши

№ 48 (3276).

7 март душанба 1966 йил

Баҳоси 2 тийин

Кеча Тошкентда Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги илғорларининг қурултойи очилди. Қишлоқ меҳнаткашларининг бу катта йиғинига Қирғизистон, Қозоғистон, Туркманистон, Тожикистон, Озарбайжон республикалари ҳамда РСФСРнинг Иваново области делегациялари ҳам келган.

Қурултойда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Н. М. Матчоновнинг доклади тингланди ва муҳокама қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳисоботи юзасидан

Ўзбекистон Коммунистик партияси XVII съездининг

Р Е З О Л Ю Ц И Я С И

Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVII съезди партия ва халқ ҳаётидаги улкан воқеа — КПСС XXIII съезди арафасида тўпланди. Съезд чуқур мамнуният билан шуни қайд қиладики, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси улуғ Ленин васиятларига оғишмай амал қилиб, марксизм-ленинизм таълимотига асосланиб, совет халқини коммунизм сари комил ишонч билан бошлаб бормоқда. КПСС Марказий Комитети 1964 йил октябрь ва ноябрь Пленумларининг қарорлари хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарликни такомиллаштириш, партия турмушининг ленинча нормаларини янада ривожлантириш соҳасида партия фаолиятида жуда муҳим босқични бошлаб берди. Партия Марказий Комитетининг 1965 йилда бўлиб ўтган март ва сентябрь Пленумлари социалистик экономикани илмий негизга қўйди, экономиканинг жадал олға бориши учун қудратли стимулларни яратиб берди.

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан XXIII съезд Директивалари лойиҳаси меҳнаткашларнинг туб манфаатларини ифодалаб берди. Партиянинг мамлакат экономикасини ва маданиятини янада яшнатишга, совет кишиларининг ўсиб бораётган моддий ва маънавий талабларини тағин ҳам кўпроқ қондиришга қаратилган доно сиёсатини умумхалқ қизғин маъқуллаб, қўллаб-қувватламоқда.

Мамлакатимиз етти йиллик планни бажариш натижасида хўжалик ва маданий қурилишда, фан ва техникани ривожлантиришда зўр муваффақиятларга эришиб, коммунистик жамият яратишнинг янги беш йиллик даврига қадам қўйди. Совет халқи Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини ва Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олишга ҳозирланмоқда.

Совет Иттифоқининг жуда катта муваффақиятлари, бутун дунёда тинчлик учун изчиллик билан актив кураш олиб бораётганлиги халқаро майдонда Ватанимизнинг обрўсини бениҳоя баланд кўтарди. Қудратли Совет давлати социалистик лагернинг олдинги сафида бормоқда. Социалистик лагерь инсоният жамиятини ривожлантиришнинг тобора ҳал қилувчи факторига айланмоқда, империализмнинг емирилишини тезлаштирмоқда. Социализм идеялари янгидан-янги халқларнинг онгига ва дилига сингиб бормоқда.

Ўзбекистон коммунистлари ва барча меҳнаткашлари СССРнинг қудратини мустаҳкамлаш, бузилмас бир қардош оилада бирлашган, жонажон партия теварагида маҳкам жипслашган, улуғ Ленин байроғини бутун дунё узра мағрур баланд кўтарган барча совет халқларининг экономикасини ва маданиятини яшнатиш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганликлари учун Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига, унинг ленинчи Марказий Комитетига чуқур миннатдорчилик изҳор қиладилар.

XVII съезд Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ҳисобот докладини тинглаб ва муҳокама этиб, шуни қайд қиладики, республика партия ташкилоти ва меҳнаткашлари партия XXII съездининг қарорларига, КПСС Программасига амал қилиб, коммунистик қурилишнинг ҳамма участкаларида анча муваффақиятларга эришдилар.

Индустрия, айниқса оғир саноат тез суръатлар билан ривожланди. Умуман бутун Ўзбекистонда саноат маҳсулотининг ҳажми тўрт йил мобайнида 40 процент кўпайди. Республикада ҳар олти кунда битта янги саноат корхонаси ёки катта цех ишга туша берди. Саноатни техника билан қайта қуроллантириш соҳасида кўп иш қилинди. Меҳнат унумдорлиги 27,6 процент ошди. Маҳсулот таннархи камайтирилганлиги ҳисобига пландан ташқари 57 миллион сўм жамғарма тўпланди.

Энергетика ғоят ривож топди. Электроэнергия ишлаб чиқариш ҳисобот даври ичида 1,6 баравар кўпайди. Машинасозлик маҳсулотини ишлаб чиқариш қарийб икки баравар кўпайди. Ёқилғи балансининг структураси тамомила яхшиланди. Ишлаб чиқарилаётган жамики ёқилғининг 90 процентидан кўпроғи ҳозир нефть ва газдан иборат бўлмоқда. Химия саноати барқ уриб ривожланди. Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш икки ярим баравар кўпайди. Катта ҳажмдаги геология-қидириш ишлари бажарилди ва фойдали қазилмаларнинг запаслари анча кўпайтирилди. Ўзбекистон рангли металлургия ва газ саноатининг энг катта марказларидан бири бўлиб қолмоқда.

Транспорт ва алоқа воситаларининг ҳамма турлари муваффақиятли ривожланиб борди. Йўллар қуриш ва реконструкция қилиш ишлари кенг миқёсда олиб борилди.

Капитал қурилиш анча кенгайди. Ҳисобот даври ичида капитал маблағ сарфлаш ҳажми бундан олдинги тўрт йилдагига нисбатан бир ярим баравардан зиёдроқ ортди. Республикада қурилишнинг қудратли ишлаб чиқариш базаси вужудга келтирилди. Қурилишда меҳнат унумдорлиги 41 процент ошди.

КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленумидан кейин республика саноати ўз тараққиётининг сифат жиҳатдан янги босқичига қадам қўйди, корхоналарга раҳбарлик методлари такомиллаштирилмоқда, материал ва маблағларни тежаб-тергаш учун, ишлаб чиқаришни самарадор қилиш учун бошланган ватанпарварлик ҳаракати тобора кенгаймоқда.

Партия ташкилоти қишлоқда катта ташкилотчилик ишлари ва сиёсий ишларни олиб борди, қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини янада ривожлантиришга, айниқса пахтачиликни кескин юксалтиришга эришди. Тўрт йил мобайнида пахта етиштириш бундан олдинги тўрт йилдагига нисбатан 1 миллион 821 минг тонна кўпайтирилди. 1965 йилда республика колхоз ва совхозлари пахта етиштириш соҳасида етти йилликнинг охирига мўлжалланган даражага етиб олдилар ва давлатга 3 миллион 903 минг тонна пахта сотдилар. Пахта ҳосилдорлиги 1958 йилдаги 21 центнер ўрнига гектар бошига 24,2 центнерга етди ва колхозларда эса, ўртача ҳосилдорлик 26 центнерга етди. Республикада 237 хўжалик 30 центнерлик маррадан ҳам ўтиб кетди. Хоразм областининг пахтакорлари эса, ҳар бир гектардан ўрта ҳисобда қарийб 35 центнердан «оқ олтин» ҳосили олдилар.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини механизациялаш соҳасида кейинги йилларда анча иш қилинди.

Дон, картошка, сабзавот, қовун-тарвуз, мева, узум, каноп пояси, тамаки, гўшт, сут, тухум, пилла, қоракўл тери ва жун етиштириш анча кўпайтирилди.

Колхоз ва совхозларнинг ишлаб чиқариш-техника базаси мустаҳкамланди, ишларни механизациялаш юқори даражага кўтарилди, қишлоқ хўжалигининг энергия билан таъминланиши икки баравардан зиёдроқ ошди.

Сув хўжалиги қурилиши соҳасида катта ишлар қилинди. Сув омборларининг ҳажми икки баравардан зиёдроқ кўпайди. Тўрт йил ичида 242 минг гектар янги суғориладиган ерлар тайёрлаб қўйилди. Мелиорация соҳасида бир қанча муҳим тадбирлар амалга оширилди.

КПСС Марказий Комитети 1965 йил март Пленумининг қарорлари республика колхоз ва совхозларининг экономикасини кўтаришда катта роль ўйнади. Пахта, шоли, чорвачилик маҳсулотларининг харид нархлари оширилганлиги, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлатга сотишнинг қатъий планлари белгилаб қўйилганлиги, қишлоқ хўжалигига берилаётган капитал маблағлар кўпайтирилганлиги ҳамда қишлоқ хўжалик техникасининг ва электроэнергиянинг нархлари камайтирилганлиги, хўжалик ҳисоби жорий қилинганлиги қишлоқ меҳнатчиларининг қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришдан моддий манфаатдорлигини оширди.

Ҳисобот даврида меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги даражаси янада ошиб борди. Республиканинг миллий даромади ўтган етти йилликда бир ярим баравардан зиёд ортди. Ишчилар, хизматчиларнинг реал иш ҳақи ва колхозчиларнинг даромадлари кўпайди. Уй-жой ва коммунал қурилиш, шаҳар ва қишлоқларни обод қилиш ишлари кенг миқёсда олиб борилди Давлат ва кооператив маблағлари ҳисобидан бундан олдинги тўрт йилдагига қараганда бир ярим баравар кўп уй-жой бинолари қурилди, водопровод ва канализация шохобчалари анча кўпайтирилди. Квартираларни газлаштириш бениҳоя авж олиб кетди. Соғлиқни сақлашни ривожлантириш учун кўпгина иш қилинди, аҳолига савдо, маиший ва медицина хизмати кўрсатиш, аҳолини пенсия билан таъминлаш яхшиланди. Оммавий-спорт ишлари юқори даражага кўтарилди.

Халқ маорифи янада ривож топди. Умумий таълим мактаблари ва мактабгача тарбия болалар муассасалари кўпайиб ва кенгайиб борди, уларнинг моддий базаси мустаҳкамланди. Етти йиллик мобайнида 1 миллион 55 минг бола ўқийдиган қўшимча мактаб бинолари қуриб берилди. Мактаб ўқувчиларини ўқитиш ва тарбиялаш яхшиланди, улар фан асосларини тағин ҳам чуқур ва мустаҳкам билиб оладиган бўлиб қолдилар. Олий ва ўрта махсус таълимни ривожлантириш давом этди, халқ хўжалиги ва маданият учун ёш мутахассислар тайёрлаш сифати яхшиланди. Олимлар ва илмий-тадқиқот муассасалари кўпайди, уларнинг актуал проблемаларни ишлаб чиқишдаги фаолияти активлашди, фаннинг турмуш билан алоқаси мустаҳкамланди.

Партия ташкилотлари идеология ишини, меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий тарбиялашни кучайтирдилар, коммунистларнинг марксизм-ленинизм билимларини эгаллашлари масалаларига кўпроқ эътибор берадиган бўлиб қолдилар. Сиёсий агитация тағин ҳам амалий, муайян мақсадни кўзлайдиган ва таъсирчан бўлиб қолди. Матбуот, радио, телевидение, маданий-оқартув муассасаларининг оммани тарбиялашдаги роли оширилди. Одамларнинг турмушида, онгида ва хулқ-атворидаги ўтмиш сарқитларига қарши кураш кучайтирилди, бу ишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIII пленумининг қарорлари катта роль ўйнади. Идеология ишида жамоатчилик асослари кенг ривож топди.

Адабиёт ва санъат янада равнақ топди. Ёзувчилар, композиторлар, рассомлар, театр ва кино арбоблари юксак ғоявий ва юксак бадиий бир қанча асарлар яратдилар, бу асарлар меҳнаткашларга кенг манзур бўлди. СССР халқлари адабиёти ва санъатининг республикада ўтказилган ўн кунликлари, ҳафталиклари, фестиваллари қардош маданиятларнинг бир-бирини бойитадиган, меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялашни кучайтирадиган қудратли восита бўлиб, халқнинг маънавий кучларини ривожлантиришга самарали таъсир ўтказди.

Съезд шуни қайд қиладики, кейинги йилларда, айниқса КПСС Марказий Комитетининг 1964 йилги октябрь ва ноябрь Пленумларидан сўнг, хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини ҳал қилишда партия ташкилотларининг ролини кучайтириш соҳасида муҳим чоралар амалга оширилди. Партиявий-ташкилий иш яхшиланди. Ҳисобот даврида Ўзбекистон Компартиясининг сафига 98.866 киши қабул қилинди ва ҳозирги вақтда унинг сафида 342.899 коммунист бор.

Партия комитетлари кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш билан яхшироқ шуғулланадиган бўлиб қолдилар. Яхши тайёргарлиги бўлган, лаёқатли ходимлардан кўпгина кишилар партия, давлат ва хўжалик органларининг раҳбарлик лавозимларига кўтарилди. Бошланғич партия ташкилотларининг сони кўпайди ва уларга қилинаётган раҳбарлик яхшиланди, коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлик роли ошди.

Партия ишининг услуби ва методларини такомиллаштириш, партия ички демократиясини, партия турмушининг ленинча нормаларини ривожлантириш, ижрони контроль қилишни кучайтириш, партия ташкилотларининг меҳнаткашлар кенг оммаси билан алоқасини мустаҳкамлаш соҳасида ҳисобот даврида кўпгина ишлар қилинди. Советлар, касаба союзлари ва комсомолнинг фаолияти анча активлашди.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Компартиясининг XVII съезди шуни қайд қиладики, республикадаги кўпгина партия ташкилотларининг фаолиятида, улар томонидан хўжалик ва маданий қурилишга қилинаётган раҳбарлик ишларида бирмунча камчиликлар бор.

Айрим партия комитетлари саноат ишлаб чиқаришининг экономикасини ҳали ҳам чуқур ўрганмаётирлар, ишлаб чиқаришнинг ички резервларини топиб, ишга солиш учун етарли равишда самарали чоралар кўрмаётирлар, янги техника ва илғор технологияни жорий қилиш, оғир қўл меҳнатини тугатиш топшириқларини бажаришда лозим бўлган даражада саботли бўлмаётирлар, баъзи корхоналар давлат планларини бажармаётганлигига, уларнинг техника-иқтисодий кўрсаткичлари пастлигига, асосий фондлардан тузук фойдаланмаётганлигига индамаётирлар.

Халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқарувчи тармоқлар, айниқса озиқ-овқат саноати ва енгил саноат республикадаги бутун саноатнинг ривожланиш суръатларидан анча орқада қолмоқда. Чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини ошириш учун тузук кураш олиб борилмаётир.

Темир йўл транспортида тепловозлар иш унумини ошириш ва юк вагонларининг оборотини тезлаштириш резервларидан етарли равишда фойдаланилмаётир. Автомобиль транспортидан фойдаланиш коэффициенти паст, автомобиль йўлларини қуриш ва сақлашда, почта воситалари билан, айниқса телефон алоқаси воситаси билан аҳолига хизмат кўрсатишда катта камчиликлар бор.

Капитал қурилишнинг қолоқлиги ҳанузгача тугатилгани йўқ. Маблағларнинг сочиб юборилиши, асосий фондларни ишга тушириш муддатларига риоя қилинмаслиги, ускуналар қувватларни ишга тушириш муддатларида етказиб берилмаётганлиги, қурилишлар лойиҳа-смета ҳужжатлари билан ўз вақтида таъминланмаётганлиги каби фактлар ҳали ҳам содир бўлиб турибди, бажарилган ишларнинг сифати паст бўлган объектларни фойдаланишга топшириш фактларига йўл қўйилмоқда. Қурилиш материаллари саноатини ривожлантириш суръатлари етарли эмас. Деворбоп ва янги қурилиш материалларига, айниқса пардозлаш материалларига ўсиб бораётган талаб қондирилмаётир.

Қишлоқ хўжалигида фойдаланмасдан ётган резервлар кўп. Алмашлаб экишлар тузук жорий қилинмаётир. Қовун-тарвуз ва сабзавот етиштириш етарли даражада ривожлантирилмаётир. Кўпгина хўжаликларда деҳқончилик маданияти паст, ерларнинг шўр ва зах босишига қарши етарли равишда кураш олиб борилмаётир, янги суғорилган ерларни ишга солиш плани бажарилмаётир. Мирзачўл ва Сурхон—Шеробод водийсининг янги ерларида пахтакор совхозлар, Амударё этакларида шоликорлик совхозлари қуриш ишлари ҳали ҳам суст бормоқда. Чорвачилик қишлоқ хўжалигининг ҳали ҳам қолоқ тармоғи бўлиб қолмоқда. Кўпгина колхоз ва совхозларда чорвачилик рентабель эмас. Ҳали ҳам мустаҳкам ем-хашак базаси яратилгани йўқ. Чорва маҳсулдорлиги кам, наслчилик ишлари ва чорва молларни боқиб семиртириш тузук ташкил этилмаган. Хўжаликлар етарли равишда семиртирилмаган чорва молларни гўштга топшириш натижасида анча зарар кўрмоқдалар. Чорвачилик фермалари мутахассислар билан етарли равишда таъминланмаган.

Баъзи партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари иқтисодий ишга лозим бўлган даражада эътибор бермаётирлар. Хўжаликларда хўжалик ҳисоби, меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг илғор методлари суст жорий қилинмоқда. Колхозчиларнинг ва совхоз ходимларининг маҳсулот етиштиришни кўпайтиришдан моддий манфаатдорлигини ошириш чоралари етарли даражада жорий қилинмаётир.

Съезд шуни қайд қиладики, бир қанча шаҳар ва районларда аҳолининг маданий-маиший эҳтиёжларини қондириш тўғрисида, уй-жой ва коммунал қурилиш планларини ўз вақтида бажариш тўғрисида доимий ғамхўрлик қилинмаётир. Давлат ва кооператив савдосини ривожлантириш меҳнаткашларнинг ўсиб бораётган эҳтиёжлари ва талабларидан ҳали ҳам кейинда қолмоқда, товарларга бўлган талаб яхши ўрганилмаётир, совет савдоси қоидаларининг бузилишига қарши етарли кураш олиб борилмаётир. Маиший хизмат кўрсатиш даражаси, айниқса қишлоқларда ҳали ҳам паст.

Айрим партия комитетлари халқ маорифини ривожлантиришдаги жиддий камчиликларга тоқат қилиб турибдилар. Умумий мажбурий саккиз йиллик таълим тўғрисидаги Қонун бир қанча районларда бажарилмаётир, бир синфда икки йил қолаётган ва ўқишдан кетиб қолаётган ўқувчилар ҳали ҳам кўп, мактаблар ва мактабгача тарбия муассасалари қуриш планлари бажарилмаётир, болалар боғчалари ва яслиларини кўпайтириш ишлари суст бормоқда.

Баъзи олий ўқув юртларида ва техникумларда юқори ва ўрта малакали мутахассислар тайёрлаш ўсиб бораётган талабларга жавоб бермайди, уларда таълим-тарбия ишлари паст даражада олиб борилмоқда. Олий ўқув юртларида иқтисодий билимлар бериш тузук ташкил этилмаган. Ўрта звенодаги мутахассислар тайёрлаш халқ хўжалигини ривожлантириш эҳтиёжларидан кейинда қолмоқда.

(Давоми иккинчи бетда).

Катта режалар, улкан ишлар баҳори

Ўзбекистон деҳқонларининг анжумани

Янги беш йиллик баҳори, яхши умидлар, катта режалар баҳори келди. Ҳар қачонгидек бу баҳор ҳам мўл ҳосилни янада ошириш маҳорати учун деҳқонга зўр синов бўлади. Бу баҳорни аҳиллик ва уюшқоқлик билан қарши олиш дала ва фермалар меҳнаткашларининг асосий вазифасидир. Улар КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини амалга ошириш учун, курашнинг дастлабки якунларини чиқармоқ учун КПСС XXIII съезди арафасида бу ерга тўпландилар. Етти йилликнинг сўнгги йили катта бунёдкор ишлар йили, қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини юксалтириш йили бўлди. Об-ҳаво шароитининг қийинчиликларига ва ўтган йил кўкламда сувнинг кам бўлганига қарамай, пахтакорлар зиммаларидаги вазифани жуда яхши адо этдилар. 3 миллион 903 минг тонна пахта етиштирилди ва давлатга топширилди. Эришилган муваффақиятлар бизни қувонтиради ва янги меҳнат зафарларига чорлайди.

6 мартда Тошкентда очилган Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорларининг қурултойи КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорлари ҳамда янги беш йиллик план юзасидан КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳаси асосида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ошириш масалаларига бағишланган.

Санъат саройи залида пахтачилик ва қишлоқ хўжалиги бошқа тармоқларининг илғорлари, партия ташкилотларининг секретарлари ва раҳбарлари, колхоз ва совхозларнинг мутахассислари, механизаторлар, область партия комитетларининг секретарлари, область ижроия комитетларининг раислари ва раис ўринбосарлари, область партия комитетлари қишлоқ хўжалик бўлимларининг мудирлари, район партия комитетларининг секретарлари ва район ижроия комитетларининг раислари, область ва район комсомол комитетларининг секретарлари, Касаба союз раҳбарлари, область қишлоқ хўжалиги бошқармаларининг ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг бошлиқлари, «Узсельхозтехника» область ва район бирлашмаларининг раҳбарлари, область ҳамда район сув хўжалиги ва суғориш системалари бошқармаларининг раҳбарлари, пахтачилик трестлари бошқарувчилари ва тайёрлов пунктларининг ходимлари, республика министрликлари ва идораларининг вакиллари, фан, маданият ва матбуот ходимлари тўпланишди.

Президиум столи ёнида КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон КП Марказий Комитети Президиумининг аъзолари И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. Г. Ляшченко, М. М. Мусахонов, Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидатлар М. А. Абдураззоқов, М. Т. Турсунов ўртоқлар ҳам ўтирибдилар.

Қурултойни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова очди.

Ўртоқ Насриддинова қурултойга келган Қирғизистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Т. К. Кулатов бошчилигидаги Қирғизистон ССР делегациясини, Қозоғистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари И. Г. Слажнев бошчилигидаги Қозоғистон ССР делегациясини, Туркманистон ССР қишлоқ хўжалик министри Д. Б. Бўриев бошчилигидаги Туркманистон ССР делегациясини, Тожикистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Х. Н. Мирзаянц бошчилигидаги Тожикистон ССР делегациясини, Озарбайжон ССР қишлоқ хўжалиги министрининг ўринбосари А. П. Халилов бошчилигидаги Озарбайжон ССР делегациясини, РСФСР Иваново область партия комитетининг секретари Д. П. Колчин бошчилигидаги РСФСР Иваново области делегациясини қизғин табриклаганида залда гулдурос қарсаклар янграйди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиуми гулдурос олқишлар билан қурултойнинг фахрий президиумига сайланади.

«1965 йилнинг якунлари ва беш йилликнинг биринчи йилида Ўзбекистон қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш соҳасидаги вазифалар тўғрисида» Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Н. М. Матчонов доклад қилди.

Музокараларда Фарғона область ижроия комитетининг раиси М. Иброҳимов. Андижон областининг Наманган районидаги «XXII партсъезд» номли колхоз раиси Х. Соиббоев, Тошкент область ижроия комитети раиси ўринбосари К. Аҳмедов, Қирғизистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Т. Кулатов, Хоразм областининг Янгиариқ районидаги Аваз Ўтар номли колхоз бригадири И. Юсупов, Сирдарё область ижрокомининг раиси Е. Тасанбоев, Балашов номидаги Иваново тўқимачилик фабрикасининг тўқувчиси З. П. Пухова, Самарқанд область ижроия комитетининг раиси А. А. Хўжаев, Бухоро областидаги «Октябрь 40 йиллиги» совхозининг бош чўпони М. Алпамисов, Қозоғистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари И. Г. Слажнев, Тожикистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Х. Н. Мирзаянц. Қорақалпоғистон область партия комитетининг секретари А. Уркинбоев, Туркманистон ССР қишлоқ хўжалик министри Д. Бўриев, Қашқадарё область ижроия комитетининг раиси И. Жалилов, Сурхондарё область Жарқўрғон районидаги «Москва» колхозининг раиси Д. Чориев, Озарбайжон ССР қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари А. П. Халилов, Андижон область партия комитетининг секретари Н. Д. Лапшин, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари Х. М. Жалилов, Хоразм область ижроия комитетининг раиси М. Худойберганов, Тошкент областининг Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг раиси Ман Гим Хван ўртоқлар қатнашдилар.

Қурултой ўз ишини давом эттиради. (ЎзТАГ).

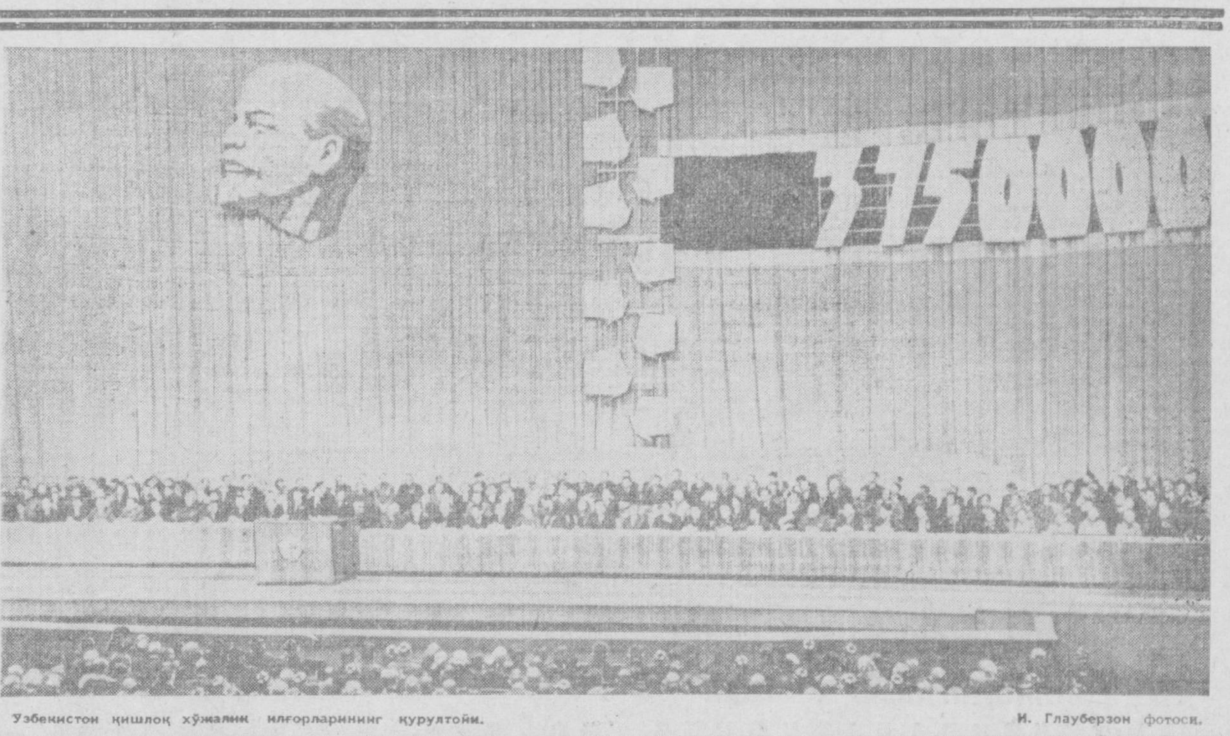

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорларининг қурултойи.

И. Глауберзон фотоси.

Мангу бахт ёр бўлсин, азиз хотин-қизлар

Ўзбекистоннинг қишлоқ ва шаҳарларига, завод ва фабрикаларига, колхозлари ва илмий лабораторияларига яна порлоқ баҳор байрами—8 Март етиб келди. 6 мартда республика пойтахтида Халқаро хотин-қизлар кунига бағишланган тантанали мажлис бўлди. А. Навоий номидаги академик опера ва балет театрида саноат ва транспорт новаторлари, врачлар ва педагоглар, фан ва маданият арбоблари, жамоат ташкилотларининг вакиллари бўлган хотин-қизлар тўпландилар.

Президиум столи ёнида КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиуми аъзолари Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, М. М. Мусахонов, Ё. С. Насриддинова, Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидатлар М. А. Абдураззоқов, М. Т. Турсунов, Ўзбекистон пойтахтининг донгдор меҳнаткашлари, кекса коммунист аёллар ўтирибдилар.

Тантанали мажлисни Тошкент область партия комитетининг секретари Х. Р. Мусахонова очди. Йиғилганларнинг гулдурос қарсаклари остида КПСС ленинчи Марказий Комитетининг Президиуми фахрий президиумга сайланади.

Тантанали йиғилишда Тошкент тўқимачилик комбинатининг ишчиси коммунистик меҳнат зарбдори А. Муллаева, кекса коммунист С. Холдорова, Тошкентдаги В. И. Ленин номли умумқўшин олий мактабининг курсанти В. Сорокин, Тошкент Давлат университетининг студенти Н. Давлатова, қаҳрамон она М. Ойтураева ўртоқлар табрик нутқи сўзладилар. Нотиқлар республика меҳнаткашлари КПСС XXIII съездини катта муваффақиятлар билан кутиб олаётганликлари ҳақида гапирдилар. Ўзбекистоннинг шонли хотин-қизлари беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариш учун умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшишга астойдил бел боғлаганликларини изҳор қилдилар.

Йиғилганларни шаҳар мактабларининг пионерлари табрикладилар.

Тантанали йиғилиш қатнашчиларига катта байрам концерти берилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ҲИСОБОТИ ЮЗАСИДАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ XVII СЪЕЗДИНИНГ

Р Е З О Л Ю Ц И Я С И

(Боши биринчи бетда).

Республика Фанлар академияси, илмий-тадқиқот муассасалари ва олий ўқув юртлари олимларининг куч ва ғайратини актуал проблемаларни ишлаб чиқишга ҳали ҳам етарли равишда тўпламаётирлар. Илмий тадқиқотларнинг натижаларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш суст бормоқда.

Баъзи партия ташкилотлари ғоявий-тарбиявий ишдаги камчиликларни ҳанузгача тугатганлари йўқ, кадрларга марксизм-ленинизм билимларини ўргатиш масалалари билан юзаки шуғулланмоқдалар, агитколлективларнинг, лекторлар группаларининг, маданий-оқартув муассасаларининг фаолиятига яхши раҳбарлик қилмаётирлар, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда газеталар, журналлар, радио ва телевидениедан, адабиёт ва санъат асарларидан тузук фойдаланмаётирлар, аҳоли яшаб турган жойларда систематик равишда тарбиявий иш олиб бормаётирлар. Ўтмиш сарқитларига қарши, хотин-қизларга нотўғри муносабатда бўлиш фактларига қарши ва жамиятга хилоф бўлган бошқа ҳодисаларга қарши кескин кураш олиб бормаётирлар.

Айрим партия ташкилотларининг фаолиятидаги ташкилотчилик ишида каттагина камчиликлар бор. Баъзи область, шаҳар ва район партия комитетлари кадрларни танлаш билан тузук шуғулланмаётирлар, раҳбар кадрларга резерв тайёрлаб қўймаётирлар, танқид ва ўз-ўзини танқидни етарли равишда ривожлантирмаётирлар, бошланғич партия ташкилотларига лозим бўлган даражада раҳбарлик қилмаётирлар, уларга конкрет ёрдам бермаётирлар, хўжалик-сиёсий вазифаларни ҳал қилишда уларга етарли равишда таянмаётирлар. Бир қанча партия ташкилотларида партия, ҳукумат директиваларининг ва ўзлари чиқарган қарорларнинг ижросини контроль қилиш ишлари қониқарсиз ташкил этилган.

Ўзбекистон Компартиясининг XVII съезди **қарор қилади:**

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ҳисобот давридаги иши қаноатланарли деб топилсин.

Съезд хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик услуби ва методларини янада такомиллаштиришни, ташкилотчилик ва идеология ишларини кучайтиришни, шу асосда меҳнаткашлар кенг оммасининг янги беш йиллик план топшириқларини муваффақиятли бажариш учун, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишга республика қўшаётган ҳиссани кўпайтириш учун курашдаги меҳнат ва сиёсий активлигини ҳар томонлама оширишни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг, область, шаҳар, район партия комитетларининг ва бошланғич партия ташкилотларининг энг муҳим вазифаси, деб ҳисоблайди.

САНОАТ, ҚУРИЛИШ, ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА СОҲАСИДА

1. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, область, шаҳар ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область, шаҳар, район ижроия комитетлари, министрликлар ва идоралар партия белгилаб берган хўжалик ислоҳотини уюшқоқлик билан амалга оширишлари ҳамда ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш, асосий ишлаб чиқариш фондларидан энг яхши фойдаланиш ва меҳнат унумдорлигини ҳар томонлама ўстириш асосида саноатнинг ҳамма тармоқларини янада ривожлантиришни таъминлашлари лозим.

Шу мақсадда қуйидагиларни амалга ошириш зарур:

Электр энергетикада — янги қувватларни, магистрал электр линияларини ва тақсимловчи электр шохобчаларини қуриш суръатлари тезлаштирилсин. Республиканинг туташ энергетика системасини вужудга келтириш тугаллансин. Қишлоқ хўжалигини электрлаштиришни тугаллашга қаратилган тадбирлар ишлаб чиқилиб, ҳар бир областда амалга оширилсин;

Нефть ва газ саноатида — нефть ва газ чиқариш суръатлари кучайтирилиб, Қашқадарё, Бухоро областларида ва Қорақалпоғистон АССРда янги газ ва нефть конларини чуқур пармалашга ва ўзлаштиришга алоҳида эътибор берилсин;

Кўмир саноатида — Оҳангарон дарёсининг сувини буриб юборишни таъминлайдиган гидротехника иншоотларини тез суръатлар билан қуриш, очиқ усулда кўмир қазиб олишни максимал равишда кўпайтириш таъминлансин. Сортли кўмир сифати яхшилансин ва уни қазиб олиш кўпайтирилсин. Комплекс механизация ва автоматлаштириш бутун чоралар билан жорий қилинсин;

Химия саноатида — минерал ўғитларни, айниқса мураккаб концентрат ва аралаш ўғитларни ишлаб чиқариш, дефолиантларни ва лак-бўёқ маҳсулотини ишлаб чиқариш кўпайтирилсин. Синтетик смолалар ва пластмасса, сунъий ва синтетик толалар ишлаб чиқариш суръатлари оширила берсин;

Рангли металлургияда — қазиб олинаётган рудаларни комплекс равишда қайта ишлаш таъминлансин, бу рудалардан қимматли металларни ажратиб олиш кескин равишда кўпайтирилсин. Бухоро, Тошкент ва Самарқанд областларида олтин қазиб олиш ва уни қайта ишлаш кенг миқёсда ташкил этилсин;

Геология соҳасида — табиий газ, нефть, олтин ва плавик шпатнинг саноат запасларини янада кўпайтириш таъминлансин. Минерал хом ашёнинг янги турларини — висмут, симоб ва алюминийни, шунингдек қурилиш материаллари учун керакли хом ашёни қидириб аниқлаш кучайтирилсин. Шаҳарларни, аҳоли яшайдиган пунктларни сув билан таъминламоқ учун ва қишлоқ хўжалик эҳтиёжлари учун ер остидан чиқадиган чучук сувдан кенг фойдаланиш мақсадида шундай ер ости сувларини қидириб топиш ишлари кенгайтирилсин;

Машинасозликда — пахтачиликни механизациялаш учун машиналарнинг тўла комплексини яратиш ишлари тугаллансин. Электротехника саноати корхоналарини реконструкция қилиш ва шу корхоналарнинг қувватини кўпайтириш чоралари амалга оширилсин. Чиқарилаётган машиналар, асбоблар ва буюмларнинг сифати кескин равишда яхшилансин. Ихтисослаштириш кенг ривожлантирилсин, прогрессив технология жараёнлари жорий қилина берсин, асосий ва ёрдамчи ишларни комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш давом эттирилсин, ускуналардан фойдаланиш кескин равишда яхшилансин.

Енгил саноатда — халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин, бу молларнинг хиллари кенгайтирилсин ва сифати яхшилансин. Сунъий ва синтетик толалар ҳамда бошқа химиявий материаллар ишлаб чиқаришга кенг жорий қилинсин;

Пахта тозалаш саноатида — ишлаб чиқариш қувватлари оширила берсин, барча пахта заводлари ва тайёрлаш пунктлари электрлаштирилсин, улар зарур механизация ва автоматлаштириш воситалари билан таъминлансин. Пахта заводлари чиқараётган тола ва линтнинг сифатини ошириш учун ғоят самарали бўлган тозалаш машиналарини яратиш тезлаштирилсин, шу тариқа пахта толаси ва линт стандартлар талабига тўла равишда жавоб берадиган бўлсин. Каноп поясини қайта ишлаш яхшилансин ва юқори сифатли канон толасини ишлаб чиқариш таъминлансин.

Озиқ-овқат, гўшт ва сут саноатида — мавжуд корхоналарнинг қувватлари кўпайтирила берсин, хом ашёдан фойдаланиш яхшилансин, ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш жорий қилинсин, ўлчанган ва ўралган маҳсулот чиқариш кескин равишда кўпайтирилсин. Мева ва узум шарбати, шунингдек бошқа ҳар хил озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш кенгайтирилсин;

Балиқчилик саноатида — барча сув омборлари ва табиий кўлларда балиқлар кўпайтирилсин ва уларнинг балиқ маҳсулдорлиги оширилсин, Оролнинг балиқ урчийдиган жойларини қайта тиклашга доир мелиорация ишлари олиб борилсин. Ҳар бир областда кўл ва ҳовузларда балиқ боқиш тез суръатлар билан ривожлантирилсин;

Маҳаллий саноатда — маданий-маиший ва рўзғор молларини, аҳоли кўп талаб қилаётган молларни ишлаб чиқаришни кескин кўпайтириш чоралари кўрилсин;

Транспортда — темир йўлни техника билан қайта қуроллантириш зўр бериб давом эттирилсин, тепловозлардан фойдаланиш коэффициенти оширилсин, вагонларнинг обороти тезлаштирилсин. Дарё транспортининг иш даражаси кўтарилсин. Автопаркдан фойдаланиш ва унинг техникавий ҳолати яхшилансин, йўл қуриш ишлари жадал суръатлар билан олиб борилсин. Пассажирларга хизмат кўрсатиш маданияти оширилсин ва транспортнинг ҳамма турларида ҳаракат хавфсизлиги таъминлансин;

Алоқа воситалари соҳасида — қишлоқ жойларини радиолаштириш поёнига етказилсин, автомат телефон станцияларининг ҳажми кескин равишда кўпайтирилсин ва телефон алоқаси тубдан яхшилансин. Кўп программали телевизион эшиттириш ривожлантирилсин;

Капитал қурилишда — қурилиш ишларининг давлат планларини бажариш таъминлансин, янги объектларни ўз вақтида ишга туширишга алоҳида эътибор берилсин. Лойиҳалаш ташкилотларининг ишларидаги камчиликлар тугатилсин. Қурилишни индустрлаштириш ва комплекс механизациялаш даражаси оширилсин, қурилиш-монтаж ишларининг муддатлари қисқартирилсин. Техника тараққиётини жорий қилиш асосида меҳнат унумдорлигини янада ошириш ва қурилиш-монтаж ишларининг таннархини камайтириш таъминлансин. Қишлоқларда қурилиш ишлари ҳар томонлама ривожлантирилсин, унинг ишлаб чиқариш базасини мустаҳкамлаш учун кескин чоралар кўрилсин.

Қурилиш материаллари саноатининг ишлаб чиқариш қувватлари тез суръатлар билан кўпайтирила берсин, деворбоп ва бошқа янги прогрессив бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришни, айниқса пардозлаш материаллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш таъминлансин.

2. Съезд партия ташкилотлари зиммасига корхоналарнинг хўжалик фаолиятини чуқур ўрганиш, саноат ходимларининг куч ва ғайратини ишлаб чиқаришнинг резервларини топиб, улардан фойдаланишга, иқтисодий тежашга қаттиқ риоя қилишга йўллаб туриш, меҳнаткашларнинг ижодий активлигини ва ташаббускорлигини ҳар томонлама ривожлантириш, социалистик мусобақага, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳаракатига раҳбарлик қилишни яхшилаш вазифасини юклайди.

3. Съезд Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советига саноат, транспорт, қурилиш учун оммавий касб кадрлари тайёрлашни яхшилашга ҳамда ишчилар учун керакли ишлаб чиқариш ва маданий-маиший шароит яратиб беришга қаратилган зарур тадбирларни амалга оширишни топширади.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ СОҲАСИДА

1. Съезд Ўзбекистон ССРнинг асосий пахта базаси бўлиб келганлигини ва шундай бўлиб қолишини ҳисобга олиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, маҳаллий партия ва совет органлари, министрликлар ва идоралар зиммасига республикада пахтачиликни янада юксалтиришни таъминлаш вазифасини юклайди. Пахтани тобора кўпроқ миқдорда етиштириб бериш Совет Ўзбекистони меҳнаткашларининг ҳамиша энг биринчи интернационал бурчи, деб ҳисоблансин. Бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ҳам кўпайтирила берсин. КПСС Марказий Комитети 1965 йил март Пленумининг қарорлари партия ташкилотларининг қишлоқдаги ташкилотчилик ишига асос қилиб олинсин.

2. Съезд партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига деҳқончилик маданиятини бутун чоралар билан оширишни таъминлаш, пахта-беда алмашлаб экишларини ҳамма жойда жорий қилиш, ўғитларни самарали қилиб ишлатишга, суғориладиган ерлардан рационал фойдаланишга эришиш, қишлоқ хўжалигида меҳнатни кўп талаб қиладиган ишларни механизациялашни ва электрлаштиришни қунт билан амалга ошириш ва шу асосда пахта ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини тинмай ошира бориш вазифасини топширади. Терим ишларини механизациялашга қаратилган қатъий йўл бундан буён ҳам давом эттирила берсин, пахтани машинада териш йил сайин тобора кўпайтирила берсин. Машина-трактор паркидан фойдаланишнинг самарадорлиги кескин равишда оширилсин.

Янги суғорилган районларда пахтакор совхозларни комплекс равишда қуриш ишлари кучайтирилсин. Қарши даштида ва Мирзачўлда, Сурхон—Шеробод водийсида ерларни ўзлаштириш йўли билан пахта етиштириш анча кўпайтирилсин.

Чирчиқ — Оҳангарон ҳавзасида Чорвоқ сув омборидан фойдаланадиган ерларни комплекс ўзлаштиришга доир тайёргарлик ишлари кучайтирилсин.

3. Янги сув омборлари қуриш суръатлари тезлаштирилсин ва мавжуд сув омборларининг ҳажми кўпайтирилсин, суғориш системалари такомиллаштирилсин, каналларга бетон ётқизиш ишлари ва сувдан ерларни суғориш учун тағин ҳам тўлиқ фойдаланишга доир бошқа тадбирлар кенг равишда амалга оширилсин. Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ишлари кучайтирилсин, коллекторлар қуриш ва уларни реконструкция қилиш давом эттирилсин, далаларни кенг миқёсда текислаш билан бир қаторда вертикал ва ёпиқ горизонтал зовурлар қуриш авж олдирилсин.

4. Дон етиштириш кўпайтирилсин, лалмикор деҳқончилик маданияти оширилсин. Шоли етиштириш яқин йиллар ичида кескин кўпайтирилсин, Қорақалпоғистон АССРда шоли етиштириладиган катта база вужудга келтирилсин.

5. Партия, совет ташкилотлари, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик, Озиқ-овқат саноати, Савдо министрликлари, «Ўзбекбирлашув» правлениеси ва уларнинг жойлардаги органлари сабзавот, картошка, қовун-тарвуз, мева ва узум етиштириш ва тайёрлашни бутун чоралар билан кўпайтирсинлар. Ихтисослаштирилган сабзавотчилик хўжаликларининг моддий базаси мустаҳкамлансин, ҳосилдорлик оширилсин, маҳсулот таннархи камайтирилсин, мева-сабзавотларни қайта ишлаш, асраш, давлат ва кооператив йўли билан сотиш яхшилансин.

6. Съезд партия ва совет ташкилотлари зиммасига қишлоқ хўжалиги органларининг, колхоз ва совхоз раҳбарларининг чорвачилик аҳволи учун масъулиятини ошириш вазифасини юклайди. Ҳамма хўжаликларда чорвачилик рентабель тармоқ бўлиб қолиши лозим. Бунинг учун мустаҳкам ем-хашак базасини вужудга келтириш, экин майдонларини анча кенгайтириб, барча хашаки экинларнинг ҳосилдорлигини кескин равишда ошириш ҳамда фан муваффақиятлари ва илғорлар тажрибасини чорвачиликка зўр бериб жорий қилиш, наслчилик ишини ҳамма жойда яхшилаш зарур. Чорва ва парранданинг ҳамма турлари сонини кўпайтиришга, гўшт чорвачилигини, чўчқачиликни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилсин. Қоракўлчиликни бутун чоралар билан ривожлантириш ва қоракўл териларининг сифатини яхшилаш таъминлансин.

7. Пиллачиликнинг озуқа базасини янада кенгайтириш, пилланинг кўп ипак берадиган зотларини жорий қилиш, ипак сифатини яхшилаш таъминлансин. Қурт уруғи заводларининг ишларини янада яхшилаш чоралари кўрилсин.

8. Съезд партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари зиммасига колхозлар ва совхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлаш ишларини тағин ҳам кўпроқ сабот билан ўтказиш вазифасини юклайди. Барча ишлаб чиқариш коллективларида хўжалик ҳисоби жорий қилинсин. Меҳнатнинг ташкил этилишини, меҳнатга ҳақ тўлашни такомиллаштиришга ва қишлоқ меҳнатчиларининг маҳсулот етиштиришни кўпайтиришдан моддий манфаатдорлигини оширишга эришилсин. Меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришиш учун якка ва коллектив мусобақа авж олдирилсин, колхоз ички демократияси ривожлантирилсин. Хўжаликларда олиб борилаётган иқтисодий иш кучайтирилсин, ҳисобга олиш ва ҳисобот ишларида давлат тартиби ўрнатилсин.

9. Съезд Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, область, район партия комитетлари ҳамда колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари зиммасига қишлоқ хўжалигининг барча бўғинларини малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш ишини бундан буён ҳам қунт билан давом эттира бериш, колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини юксалтириш вазифаларини ҳал қилиш учун мутахассисларнинг масъулиятини ва ролини ошириш вазифасини юклайди.

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИНИ ЯНАДА ЮКСАЛТИРИШ СОҲАСИДА

1. Съезд Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, область, шаҳар, район партия комитетлари, меҳнаткашлар депутатларининг область, шаҳар ва район Советлари, республика министрликлари ва идоралари зиммасига уй-жой ва коммунал қурилиш планларини ҳеч сўзсиз бажариш чораларини кўриш вазифасини юклайди. Тошкентнинг эски шаҳар районларини ва бошқа область марказларини бинолар қуриб обод қилишга, қишлоқларнинг ободончилигига эътибор берилсин. Водопровод ва канализация шохобчалари тез суръатлар билан кўпайтирилсин, квартираларни, айниқса қишлоқлардаги квартираларни газ билан таъминлаш суръатлари кучайтирилсин. Шаҳарларда электр транспортини тағин ҳам интенсив равишда ривожлантириш таъминлансин.

2. Аҳолига савдо хизмати кўрсатиш яхшилансин. Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти ҳажми кескин равишда кўпайтирилсин. Умумий овқатланиш корхоналарини янада кўпайтириш ва кенгайтириш чоралари кўрилсин. Савдо қилишда прогрессив методлар кенг жорий этилсин. Аҳолининг саноат ва озиқ-овқат молларига бўлган талаби систематик равишда ўрганиб борилсин ва бу талаблар тўлиқ равишда қондирилсин. Аҳолига, айниқса қишлоқ жойларида маиший хизмат кўрсатиш ҳар томонлама яхшилансин.

3. Соғлиқни сақлашни янада ривожлантириш таъминлансин, аҳоли яшайдиган жойларнинг ва саноат корхоналарининг санитария ҳолати яхшилансин. Юқумли касалликларни батамом йўқотиш учун кураш кучайтирилсин. Даволаш муассасаларини кўпайтириш ва кенгайтириш планларининг ҳеч сўзсиз бажарилишига эришилсин.

МЕҲНАТКАШЛАРНИ КОММУНИСТИК РУҲДА ТАРБИЯЛАШ, МАОРИФ, ФАН ВА МАДАНИЯТ СОҲАСИДА

1. Съезд меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги, одамлар турмуши, онги ва хулқ-атворидаги эскилик сарқитларини тугатиш соҳасидаги ишларни янада кучайтиришни республика партия ташкилотларининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблайди. Идеология иши турмуш билан, коммунистик қурилиш практикаси билан чамбарчас боғлаб олиб борилсин.

Партия ташкилотлари меҳнаткашларни совет ватанпарварлиги, социалистик интернационализм ва халқларнинг бузилмас қардошларча дўстлиги руҳида бундан буён ҳам тинмай тарбиялаб боришлари лозим. Оғзаки ва матбуот орқали олиб бориладиган пропагандада партия ленинча миллий сиёсатининг тантанаси, коммунистик қурилиш даврида социалистик миллатларнинг бир-бири билан янада яқинлашиб бораётганлигининг объектив процесслари ва уларнинг тўла бирлигига эришилаётганлиги яққол, ишонтирарли мисоллар билан кўрсатиб берилсин.

2. Кадрларнинг марксизм-ленинизмни ўрганиши яхшилансин, партия ўқуви системасида машғулотларнинг юксак ғоявий-назарий савияда ўтказилиши, ўқув программасининг ижодий ўзлаштирилиши таъминлансин, пропаганданинг оммавий формалари, айниқса халқ университетлари кўпайтирилсин ва уларнинг савиясини яхшилашга доимо эътибор берилсин. «Билим» жамиятининг фаолияти кучайтирилсин.

3. Съезд партия комитетларининг эътиборини аҳоли орасида олиб бориладиган оғзаки ва кўргазмали сиёсий агитациянинг форма ва методларини янада такомиллаштиришга, бу агитацияни янада кўпроқ конкрет, муайян мақсадни кўзлайдиган ва таъсирчан қилиш зарурлигига қаратади. Агитаторлар билан ишлашни бутун чоралар билан яхшилаш, ҳамма жойда уларнинг ўқувини ташкил этиш зарур.

4. Хотин-қизлар орасида сиёсий-тарбиявий ишлар систематик равишда ўтказиб турилсин, улар жамоат ишлаб чиқариш фаолиятига активроқ жалб этилсин. Хотин-қизларга нотўғри муносабат кўринишларига қарши кураш кучайтирилсин. Аҳолининг турмуш маданиятини ошириш ва яхшилаш ишлари қунт билан давом эттирилсин.

5. Тартибни сақлаш учун, социалистик жамият қоидаларининг бузилишига ва жиноятчиликка батамом чек қўйиш учун курашда жамоатчиликнинг роли оширилсин. Социалистик қонунчиликка қаттиқ риоя қилиниши, совет гражданларининг ҳуқуқлари муҳофаза этилиши таъминлансин.

6. Матбуот, радио ва телевидение босиб чиқарилаётган ва эшиттирилаётган материалларнинг ғоявий савиясини ошириши лозим. Меҳнат новаторлари, фан ва маданият арбоблари, партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари авторлар сифатида кенг жалб этилсин. Марксизм-ленинизм идеялари оммага доимо сингдириб борилсин, иқтисодий билимларни пропаганда қилиш кучайтирилсин. Меҳнатга ва социалистик мулкка нотўғри муносабатда бўлиш фактларига қарши қатъиян кураш олиб борилсин, совет кишилари коммунистик ахлоқнинг юксак фазилатлари руҳида тарбиялансин. Янги беш йиллик планни тушунтиришга ва меҳнаткашларни ана шу планни муваффақиятли бажариш учун сафарбар қилишга алоҳида эътибор берилсин.

7. Адабиёт ва санъатнинг янада равнақ топиши таъминлансин. Коммунизмнинг буюк яратувчилик завқ-шавқини ёрқин тараннум этувчи ғоявий чуқур ва юксак бадиий асарлар яратиш—республика ёзувчилари, композиторлари, рассомлари, театр ва кино арбобларининг бурчидир. Партия ташкилотлари ижодий интеллигенцияни ғоявий-сиёсий жиҳатдан чиниқтириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиб турсин.

8. Съезд меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда маданий-оқартув муассасаларининг аҳамияти катта эканлигини назарга олиб, клублар, кутубхоналар, киноустановкалар ва бошқа маданият муассасалари тармоғини кенгайтириш ва уларнинг ишини яхшилаш юзасидан таъсирчан чоралар кўришни барча партия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига топширади.

9. Съезд партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларига аҳолини, айниқса ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишларини яхшилашни, меҳнаткашлар коллективларининг ҳарбий қисмлар билан алоқаларини мустаҳкамлашни, раҳбар партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимларининг ҳарбийлар билан тез-тез учрашувларини ўтказиб туришни, ДОСААФ ташкилотлари фаолиятини кучайтиришни, граждан мудофааси системаси барча хизматларини такомиллаштириб, уларнинг шайлигини доимо кучайтиришни топширади. Оммавий-спорт ишлари авж олдирилсин ва физкультура ташкилотларига раҳбарлик кучайтирилсин.

10. Халқ маорифи системасини такомиллаштириш, мактаблардаги таълим-тарбия процесси савиясини ошириш, саккиз йиллик умумий мажбурий таълим тўғрисидаги Қонуннинг бажарилиши масалалари ҳамиша партия ва совет органларининг диққат марказида туриши лозим. Ўқитиш сифати ҳамма жойда яхшиланиши, ўқитиш билан тарбия беришнинг ажралиб қолишига қатъиян барҳам берилиши, болаларнинг интернационал, ахлоқий, эстетик, меҳнат ва жисмоний тарбиясининг форма ва методлари такомиллаштирилиши керак. Мактабларнинг моддий базасини янада анча мустаҳкамлаш чоралари кўрилсин, мактаб қурилишининг суръат ва сифати яхшилансин. Мактабгача болалар муассасаларининг тармоғи кенгайтирилсин, уларда тарбиявий ишлар сифати яхшилансин.

11. Олий ва ўрта махсус ўқув юртларида мутахассислар тайёрлаш савияси оширилсин, мутахассислардан тўғри фойдаланишга ва уларнинг ишда доимий ўрнашиб қолишига эришилсин. Ўрта малакали мутахассислар ва экономистларни кўпроқ тайёрлашга алоҳида эътибор берилсин. Мутахассисларни ишлаб чиқаришдан ажратмаган ҳолда тайёрлаш ривожлантирилсин ва такомиллаштирилсин.

12. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, тармоқ илмий-тадқиқот муассасалари ва республика олий ўқув юртлари олимларининг куч-ғайрати халқ хўжалигида амалий аҳамиятга эга бўлган умумилмий, назарий ва бошқа илмий проблемаларни ишлаб чиқишга қаратилсин. Илмий-тадқиқот муассасалари, тегишли министрликлар ва идораларнинг партия комитетлари ва партия ташкилотларига илмий тадқиқотларни планлаштиришни яхшилаш ва бу илмий тадқиқотларнинг натижаларини ишлаб чиқаришга жорий этиш учун зарур чораларни кўриш топширилсин. Пахтачилик, чорвачилик ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бошқа тармоқларини янада ривожлантиришнинг туб масалаларини ишлаб чиқиш ва ҳал этиш олимларнинг муҳим вазифасидир.

ТАШКИЛИЙ-ПАРТИЯВИЙ ИШЛАР СОҲАСИДА

1. Съезд Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига, область, шаҳар ва район партия комитетларига ташкилий-партиявий ишларни янада яхшилашни таъминлаш, партия турмушининг ленинча нормаларига ва коллектив раҳбарлик принципларига қатъиян риоя қилиш вазифасини топширади. Партиявий иш услуби ва методлари такомиллаштириб борилсин, партия ички демократияси, танқид ва ўз-ўзини танқид авж олдирилсин, маъмуриятчилик, хўжалик раҳбарларининг майда-чуйда ишларига аралаша бериш ва уларнинг ишини тортиб олиш фактларига барҳам берилсин, юзакичилик ва тантанабозлик кўринишларига йўл қўйилмасин.

2. Бошланғич партия ташкилотларига раҳбарлик яхшилансин, уларнинг жанговарлик қобилияти ва активлиги оширилсин, цех ва бригада партия ташкилотларининг, партия группаларининг ташаббускорлиги ва ижодкорлиги ҳар тарафлама ривожлантирилсин.

3. Кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш иши доимо яхшилаб борилсин, ходимларни сиёсий ва ишчанлик фазилатларига қараб танлаш ленинча принципига оғишмай риоя қилинсин. Кадрлар партия ва давлат интизомига жуда қаттиқ риоя қилиш руҳида, большевистик принципиаллик, юксак ғоявийлик, талабчанлик ва нуқсонларга муросасизлик руҳида тарбиялансин, кадрлар составининг барқарор бўлишига эришилсин. Хотин-қиз кадрларни тарбиялаб етиштириш ва раҳбарлик ишига кўтариш тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилинсин.

4. Съезд барча партия комитетларидан КПСС сафларининг софлиги тўғрисида максимум ғамхўрлик қилишни талаб этади. Партия сафларини ўстириш ишида Устав талабларига қаттиқ риоя қилинсин, энг илғор ва онгли ишчилар, колхозчиларнинг ва интеллигенция вакилларининг партияга якка-якка танлаб олиниши таъминлансин.

5. Партия комитетлари қабул қилинган қарорларнинг ижросини контроль қилишни яхшиласинлар, экономика ва маданиятни янада ривожлантириш, меҳнаткашлар фаровонлигини ошириш юзасидан партия белгилаган тадбирларнинг сўзсиз амалга оширилишини таъминласинлар. Қарорлар ижросини контроль қилиш билан ижрони бирга қўшиб олиб боришдан иборат ленинча принцип бу ишга асос қилиб олинсин, контроль ишига партиянинг кенг активи жалб этилсин. Халқ контроли органларига кун сайин раҳбарлик қилиб туриш лозим.

6. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, область, шаҳар ва район партия комитетлари меҳнаткашлар депутатлари Советларининг ташкилотчилик фаолияти савиясини оширишини таъминласин. Советлар саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришга, маданий-оммавий ишларни кучайтиришга актив таъсир ўтказишлари ва халқ бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлик қилишлари лозим. Улар шаҳар ва қишлоқларни ободонлаштиришга, уй-жой, маданий-маиший муассасалар ва йўл қурилишига кўпроқ эътибор беришлари, мактаблар, касалхоналар, болалар муассасалари, савдо ва маиший хизмат корхоналари ишларини яхшилашга эришишлари, социалистик қонунчиликка ва ҳуқуқ-тартиботларга қандай риоя этилаётганлигини контроль қилиб туришлари зарур.

7. Партия комитетлари касаба союзлари фаолиятини кучайтиришга ҳар томонлама кўмаклашишлари, уларнинг социалистик мусобақани ташкил этишдаги, оммага ишлаб чиқаришни ва жамоат ишларини бошқаришни ўргатишдаги ролини оширишлари керак. Касаба союз ташкилотлари меҳнатчилар тўғрисида, уларнинг иш шароити ҳақида, кишиларнинг билим олиши, турмуши, саломатлиги, дам олиши тўғрисида ғамхўрлик қилишни кучайтиришлари лозим.

8. Съезд Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига, область, шаҳар ва район партия комитетларига комсомол ташкилотларининг ташкилотчилик ва сиёсий ишларини юксалтиришни таъминлашни, ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги фаолиятини кучайтиришни топширади. Йигит ва қизларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялаш масалалари ҳамиша партия ташкилотларининг диққат марказида туриши ҳамда унга энг муҳим умумпартиявий ва умумдавлат вазифаси деб қаралиши лозим.

* * *

Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVII съезди комил ишонч билан айтадики, республика партия ташкилоти ўз сафларининг жанговарлик қобилиятини тағин ҳам юксак поғонага кўтаради, омма билан алоқасини тағин ҳам мустаҳкамлайди, халқ хўжалигини ривожлантириш беш йиллик планининг муваффақиятли бажарилишини таъминлайди, коммунистик қурилишнинг улуғвор программасини рўёбга чиқариш учун ҳормай-толмай меҳнат қилаверади.

Ўзбекистон Коммунистик партияси XVII съездининг қарори

СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1966—1970 ЙИЛЛАРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАНИ ЮЗАСИДАН КПСС XXIII СЪЕЗДИ ДИРЕКТИВАЛАРИНИНГ ЛОЙИҲАСИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVII съезди СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 — 1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳасини якдиллик билан маъқуллайди ва мамнуният билан шуни қайд қиладики, партия Марказий Комитети ишлаб чиққан буюк ишларнинг жанговар программаси жамиятимизнинг коммунизм йўлидан анча олдинга силжишини, севикли Ватанимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашни, совет халқининг турмуш даражасини оширишни таъминлайди.

Совет Иттифоқидаги барча қардош республикалар экономикасини ва маданиятини янада яшнатиш тўғрисидаги ленинча ғамхўрлик билан суғорилган беш йиллик планга доир Директивалар лойиҳаси партиямиз халқ хўжалик проблемаларини ҳал қилишда чинакам илмий йўл тутаётганлигини кўрсатиб турибди.

Съезд Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, область, шаҳар ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари зиммасига янги беш йилликка доир Директивалар лойиҳасини умумхалқ ўртасида муҳокама қилишни авж олдириб юбориш, барча пропагандистларни, агитаторларни, лекторларни, «Билим» жамиятининг аъзоларини бу жуда муҳим ишга тортиш, матбуот, радио, телевидение, кино, кўргазмали агитация, маданий оқартув муассасаларидан кенг фойдаланиш вазифасини юклайди.

Беш йиллик планга доир Директивалар лойиҳасини ҳамма жойда юксак сиёсий савияда, ишчанлик ва ижодий вазиятда муҳокама қилишни таъминлаш барча партия ташкилотлари ва партия комитетларининг юксак бурчидир.

Съезд республика коммунистларини, комсомолларини, барча меҳнаткашларини Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIII съездини муносиб кутиб олиш, ишлаб чиқаришни тағин ҳам тез ривожлантириш резервларини топиш ва мавжуд резервлардан фойдаланиш учун, янги беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақани тағин ҳам кенг авж олдириб юборишга чақиради.

ЯНГИ БЕШ ЙИЛЛИК МАРРАЛАРИ САРИ

Республика қишлоқ хўжалик илғорлари қурултойида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Н. М. МАТЧОНОВ доклади

Ўртоқлар! Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорларининг қурултойи ажойиб кунларда ўтмоқда. Шу кунларда мамлакатимизда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 — 1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан Директивалар лойиҳасини умумхалқ ўртасида муҳокама қилиш кенг авж олиб кетди. Беш йиллик план жамиятимизнинг коммунистик қурилиш йўлидан илгарилаб боришини таъминлашга, мамлакатимизнинг моддий-техника базасини янада ривожлантиришга, унинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашга, совет халқининг фаровонлигини жадал суръатлар билан оширишга даъват этилган.

Бутун совет халқи қатори республикамиз меҳнаткашлари ҳам янги беш йиллик планнинг улуғвор режаларидан илҳомланиб, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIII съездини меҳнат зафарлари билан муносиб кутиб олишга ҳозирлик кўрмоқдалар.

Куни кеча Ўзбекистон Компартиясининг XVII съезди ўз ишини тамомлади. Съездда ўтган тўрт йил ичидаги ишларимизга якун ясалиб, янги беш йилликда халқ хўжалигини ривожлантириш йўллари белгилаб олинди.

Етти йиллик мобайнида республикада саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми 1,8 баравар ошди.

Республикамиз қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда каттагина ютуқларга эришди. Етти йил мобайнида Ўзбекистон Ватанга 23.673 минг тонна «оқ олтин» берди. Пахтачиликдан ташқари қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари ҳам анча ривож топди. Ўтган етти йилда шундан аввалги етти йиллик даврдагига нисбатан дон 29 процент, сабзавот 78 процент, картошка 31 процент, полиз маҳсулотлари 27 процент, мева 31 процент, узум 74 процент, гўшт 59 процент, сут 77 процент, тухум 66 процент, пилла 22 процент, луб экинлари 2,4 баравар, тамаки 2 баравар кўп етиштирилди.

КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорлари 1965 йилда қишлоқ хўжалигини муваффақиятли ривожлантиришга ғоят катта таъсир кўрсатди. Пленум 1966 — 1970 йилларда давлатга дон, пахта, гўшт, сут ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотишнинг қатъий планларини белгилаб, маҳсулот тайёрлаш системасини яхшилаш тўғрисида; қишлоқ хўжалигига сарфланадиган капитал маблағларни анча кўпайтириш ҳақида; колхоз ва совхозларни тракторлар, қишлоқ хўжалик машиналари, транспорт воситалари, ер қазиш техникаси ва минерал ўғитлар билан таъминлаш тўғрисида; деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни ва давлатга сотишни кўпайтиришдан колхозлар билан совхозларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш ҳақида муҳим қарорлар қабул қилган эди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг харид нархлари оширилди, биринчи сортларга топшириладиган пахтага, шунингдек машиналарда териб олинган пахтага ҳақ тўлашнинг янги тартиби белгиланди. Колхозларга молиявий жиҳатдан катта ёрдам кўрсатилди. Давлат банкининг ссудалари юзасидан тўпланиб қолган қарзлар кечиб юборилди, колхозлардан олинадиган даромад солиғи миқдори анча камайтирилди ва даромад солиғини ҳисоблаш тартиби ўрнатилди, колхозларга кредит беришнинг янги тартиби белгиланди, тракторлар, автомобиллар, қишлоқ хўжалик машиналари ва запас қисмларнинг нархлари камайтирилди, электроэнергия учун белгиланган баҳолар озайтирилди.

Мана шуларнинг ҳаммаси колхоз ва совхозларга ҳар йили тахминан 325 миллион сўм фойда келтиражагини ҳисоб-китоблар кўрсатиб турибди. Партия ва ҳукуматнинг колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини ривожлантириш тўғрисидаги бу янги ғамхўрлиги қишлоқ меҳнаткашларининг ижодий активлигини мисли кўрилмаган даражада кучайтириб юборди.

ПАХТАЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ — АСОСИЙ ВАЗИФА

Ўтган йили республикамиз пахтакорлари катта-катта ютуқларга эришдилар. Колхоз ва совхозлар тайёрлов пунктларига 3 миллион 903 минг тонна пахта топширдилар, бу эса, планда ва социалистик мажбуриятда мўлжалланганидан анча кўпдир. Давлатнинг пахта етиштириш юзасидан берган топшириғи мисли кўрилмаган қисқа вақт ичида—30 октябргача бажарилди. Умуман республикада ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 24,2 центнер ёки 1964 йилдагидан 1,6 центнер кўп пахта териб олинди.

Республикадаги 80 та пахтакор райондан 74 таси давлатга пахта сотиш топшириғини муваффақиятли адо этди, 34 район гектар бошига 25 центнер ва бундан ҳам кўп, шу жумладан 15 район 30 центнердан ошиқ ҳосил олди. 922 та пахтакор колхоздан 506 таси гектар бошига 25 центнер ва ундан ҳам ортиқ, шулардан 237 таси 30 центнердан кўп пахта олди.

Пахта учун курашда минглаб мўл ҳосил усталари ўсиб етишди, юзлаб бригада ва звенолар гектар бошига 40-45 центнер ва бундан ҳам кўпроқ хирмон кўтарди. Янгиариқ районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг Т. Раҳимов бригадаси ҳар гектаридан 63 центнер, шу райондаги Аваз Ўтар ўғли номли колхознинг Искандар Юсупов бригадаси 60.5, Ҳазорасп районидаги К. Маркс номли колхознинг И. Матназаров бригадаси 60.5, Шовот районидаги «Москва» колхозининг А. Эркаев бригадаси 59.1, Беруний районидаги Орджоникидзе номли колхознинг Р. Султонов бригадаси 54, Поп районидаги Ленин номли колхознинг С. Тошпўлатов бригадаси 53,4, Урганч районидаги «Победа» колхозининг М. Ражабов бригадаси 51,1, Шаҳрисабз районидаги «Қизил юлдуз» колхозининг У. Иброхимов бригадаси 51, Орджоникидзе районидаги «Правда» колхозининг Б. Тошматов бригадаси 50,6, Тўрткўл районидаги Димитров номли колхознинг И. Оллоберганов бригадаси 50,8 центнер пахта олди.

Ўтган йили биз пахта теримини жадал суръатлар билан ўтказишга кўп жиҳатдан пахта териш техникасидан кенг фойдаланиш туфайли эришдик. Далаларда 20 мингдан ортиқ «зангори кема» ишлаб турди. 910 минг тонна пахта, ёки ялпи ҳосилнинг 23,3 проценти машиналарда йиғиштириб олинди.

Сирдарё, Тошкент, Фарғона ва Хоразм областининг хўжаликлари машинада пахта териш планини муваффақиятли бажардилар. Сирдарё областининг механизаторлари бутун ҳосилнинг 47 процентини, Тошкент областининг механизаторлари 43 процентини машиналарда териб олдилар. 15 район, 53 совхоз ва 132 колхоз пахта теримини машиналаштириш даражасини 40-70 процентга етказди ва бундан ҳам ошириб юборди.

Пахтаорол районидаги хўжаликларда жами ҳосилнинг 57 проценти, Оққўрғон районида 62,4 проценти, Сирдарё областидаги Киров районида 55 проценти, Бўка районида 50,5 проценти машиналарда териб олинди. Машина терими «Савай» совхозида 70,4 процентни, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида 75,1 процентни, «Малик» совхозида 61,5 процентни, Пахтаорол районидаги «Олға бос» колхозида 82,5 процентни, Бўка районидаги «Коммунизм» колхозида 85 процентни, Оққўрғон районидаги Киров номли колхозда 88 процентни ташкил этди.

Пахта далаларининг донгдор усталаридан Валентин Тюпко, Турсуной Охунова, Жавод Кўчиев, Маннон Жалолов, Мамажон Дадажонов, Қурбон Кенжаев, Суяр Толмасовлар янги ютуқларга эришдилар. Эндиликда уларнинг ўз республикамиздагина эмас, балки унинг ташқарисида ҳам минглаб шогирдлари ва издошлари бор.

Жиззах районидаги «Пахтакор» совхозида Асад Аҳмедов, Охунбобоев районидаги Карл Маркс номли колхозда Р. Эргашев, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида А. Аметчик, 2-«Оққўрғон» совхозида И. Хван, Ленин районидаги Ильич номли колхозда У. Ҳайдаров, Хатирчи районидаги «Коммунизм» совхозида Жума Қурбонов, Бухоро районидаги «Маданият» колхозида А. Файзиев, Шўрчи районидаги Охунбобоев номли колхозда Шоймардон Қудратов, Хива районидаги «Тошкент» колхозида Ўғилжон Нуруллаева, Беруний районидаги «Правда» колхозида Зилда Ўтениёзовлар 120-150 тонна ва бундан ҳам кўпроқ, Мамажон Дадажонов тўрт қаторли «Пахтакор» машинаси билан 386 тонна, Маннон Жалолов 334 тонна, Суяр Толмасов 265 тонна пахта териб олдилар.

1965 йилда бир қанча хўжаликларда жиддий хато ва камчиликларга йўл қўйилмаганида пахтачиликда бундан ҳам каттароқ ютуқларга эришган бўлур эдик. 113 та колхоз ва республика Қишлоқ хўжалик министрлигига қарашли 10 та совхоз ҳамда «Голодностепстрой»га қарашли 6 та совхоз пахта тайёрлаш планларини бажармади. Кам ҳосил олинаётганлигига асосан колхозчилар билан совхоз ишчиларининг меҳнатини ташкил этишдаги камчиликлар, кўкламги экишга ўз вақтида тайёргарлик кўрилмаслиги, пахта етиштириш агротехникаси бузилганлиги, сувдан, минерал ўғитлардан тўғри фойдаланилмаганлиги сабаб бўлди.

Машинада пахта териш салмоғи ҳамон паст даражада. Мавжуд пахта териш машиналаридан тўла фойдаланилмаяпти. Ўтган йили республикада ҳар бир пахта териш машинаси билан ўрта ҳисобда 44 тонна пахта терилди, холос. Хар бир машина ҳисобига терилган пахта Самарқанд областида 36,9 тоннани, Бухоро областида 18,7 тоннани ва Қашқадарё областида 16,9 тоннани ташкил этди.

«Узсельхозтехника» ташкилотлари билан корхоналарининг ишида каттагина камчиликлар борлигини айтиб ўтиш керак. «Сельхозтехника» ташкилотлари ва корхоналари техникани ремонт қилишда, ундан ғоят унумли фойдаланишда ва техникага хизмат кўрсатишда колхоз ва совхозларга ҳали етарли даражада ёрдам бераётганлари йўқ.

Республика колхоз ва совхозлари беш йилликнинг биринчи йилида 1.150 минг тонна пахтани машинада териб, терим ишларини машиналаштириш даражасини 30 процентга, совхозларда эса 47 процентга етказишни мўлжаллаб турибдилар. Ўзбекистон Компартиясининг XVII съезди 1970 йилга бориб машинада териладиган пахтани 2,5 миллион тоннага етказиш вазифасини қўйди. Бу эса ҳосилнинг 60 процентини ташкил этади.

Минерал ўғитлар пахта ҳосилдорлигини ошириш ишида қудратли омилдир. 1965 йилда бир гектар ғўзага 161 килограмм азот солинди, 1958 йилда эса ҳар гектар ғўзага 110 килограмм азот солинган эди. Кўпгина хўжаликлар ўғитлардан ниҳоятда самарали фойдаланиб, пахта ҳосилини муттасил оширмоқдалар. Ўрта Чирчиқ, Оққўрғон, Поп, Гурлан ва бошқа бир қанча районларда 1965 йилда ҳар тонна пахтани етиштиришга 53-58 килограмм азот сарфланди, ваҳолонки республика бўйича ҳар тонна пахтани етиштириш учун ўрта ҳисобда 67 килограмм азот ишлатилди. Айни маҳалда Фарғона, Ромитан, Шаҳрисабз, Термиз, Шовот районларида 1 тонна пахтага 1,5-2 баравар кўп ўғит сарф қилинди.

Биз ҳамма колхоз ва совхозларда минерал ўғитлардан илмий асосда фойдаланишга ўтишимиз, минерал ўғитларни тупроққа солаётганда агротехника ва тупроқ карталарида кўрсатилган маълумотларни ҳисобга олишимиз, хўжаликлар ичида пала-партиш тақсимлаб юборилишига йўл қўймаслигимиз зарур.

1965 йилда сув хўжалиги қурилишида энг катта ҳажмдаги ишлар бажарилди. 53,6 минг гектар янги сувли ер тахт қилинди. Бироқ, республика Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги билан «Узглавводстрой» ўтган йили капитал маблағлар сарфлаш, қурилиш-монтаж ишларини ўтказиш, фондлар ва қувватларни ишга солиш планларини бажармадилар.

Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, «Узглавводстрой», «Средазирсовхозстрой» ўтган йилги сабоқлардан жиддий хулосалар чиқариб олишлари ва 1966 йилда суғориладиган ерлар сув хўжалиги қурилиши ҳисобига 55 минг гектар кўпайтирилиши кераклигини назарда тутишлари лозим. Каркидон сув омборининг иккинчи навбат қисмини қуриб битказиш, Косонсой сув омборининг тўғонини янада кўтаришни тугаллаш ҳамда Жанубий Сурхон сув омборининг ҳажмини тағин ҳам кенгайтириш мўлжаллаб қўйилди. Шулар билан бир қаторда Пачкамар, Оҳангарон, Андижон ва Чорвоқ сув омборлари қурилишидаги ишлар давом эттирилади.

Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш учун 1966 йилда 27 миллион сўм ёки республика Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига берилган барча капитал маблағларнинг 20 проценти сарфланади. Сув ташланадиган йирик иншоотлар, Бухоро областида Денгизкўл ташламаси, Ғарбий Ромитан, Параллельний, Бош Қоракўл, Темирйўл коллекторлари, Хоразм областида Полвон-Ғазовот, Давдон ва Ғазовот-Давдон коллекторлари барпо этилади ҳамда Сурхондарё, Сирдарё, Қашқадарё областлари ва Қорақалпоғистон АССРда сув ташланадиган иншоотлар қурила бошлайди.

Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг зараркунандалари билан касалликлари ҳосилга ҳали ҳам катта зиён етказмоқда. Бу йил республикамизда қиш иссиқ келди, қаттиқ совуқлар бўлгани йўқ, шунинг орқасида пахта ва бошқа экинларга зиён етказадиган хатарли ҳашаротларнинг қишдан омон чиқиши учун шароит қулай бўлди. Ўсимликлар зараркунандалари ва касалликларининг тарқалишини олдиндан айтиб берувчи ва огоҳлантириб қўювчи ташкилотларнинг ишини кескин яхшилаш, зараркунандалар ва касалликларга қарши кураш соҳасидаги ишларни пухта уюштириш зарур.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштиришга кўп йиллар мобайнида субъективлик билан қараб келинганлигини қоралади. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштиришга субъективлик билан қараш шунга олиб келдики, бизда алмашлаб экиш тамомила бузилиб, экин майдонлари структурасида бедапоялар салмоғи 6,5 процентга тушиб қолди. 1965 йилда бедачиликни ва алмашлаб экишни тиклаш юзасидан баъзи чоралар кўрилди.

Вазифа шундан иборатки, бу йил камида 105 минг гектар ерга беда экиш, умуман республикада бедапоялар майдонини 335 минг гектарга етказиш ва келгуси беш йилликда колхоз ва совхозларнинг аксариятида алмашлаб экишни жорий этиш зарур.

Беш йиллик план юзасидан КПСС XXIII съезди Директиваларининг лойиҳасида Ўзбекистон мамлакатнинг асосий пахта базаси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади, дейилган.

Пахта — ўзбек халқининг миллий ифтихори. Пахта — бизнинг шон ва шарафимиз, равнақимиз ва бахт-саодатимизнинг, республикадаги колхозчилар, совхоз ишчилари ва бутун аҳоли моддий ва маданий фаровонлигини оширишнинг манбаидир. Ўзбекистон пахтакорлари Ватанимизнинг пахтага бўлган эҳтиёжларини тўла қондирмоқ учун бундан буён ҳам пахта етиштиришни кўпайтира беришни ўзларининг ватанпарварлик ва интернационал бурчлари деб ҳисоблайдилар.

Мана шу беш йилликда республика колхоз ва совхозлари етиштириладиган пахтани 4 миллион 180 минг тоннага етказишлари керак.

1966 йил — янги беш йилликнинг дастлабки йилидир. Бу йил мамлакатга камида 3.750 минг тонна пахта беришни ўз олдимизга вазифа қилиб қўймоқдамиз, шу жумладан, Тошкент области хўжаликлари 323 минг тонна пахта топширадилар ва 155 минг тонна пахтани машинада терадилар, Сирдарё области хўжаликлари 450 минг тонна пахта топшириб, 260 минг тонна пахтани машинада терадилар, Фарғона области хўжаликлари 485 минг тонна пахта топшириб, 111 минг тонна пахтани машинада терадилар. Андижон области хўжаликлари 790 минг тонна пахта топшириб, 200 минг тонна пахтани машинада терадилар, Самарқанд области хўжаликлари 353 минг тонна пахта топшириб, 100 минг тонна пахтани машинада терадилар, Бухоро области хўжаликлари 317 минг тонна пахта топшириб, 45 минг тонна пахтани машинада терадилар, Қашқадарё области пахтакорлари 200 минг тонна пахта топшириб, 30 минг тонна пахтани машинада терадилар, Сурхондарё области хўжаликлари 300 минг тонна пахта топшириб, 100 минг тонна пахтани машинада терадилар. Хоразм области хўжаликлари 300 минг тонна пахта топшириб, 95 минг тонна пахтани машинада терадилар ва Қорақалпоғистон АССР хўжаликлари 235 минг тонна пахта топшириб, 80 минг тонна пахтани машинада терадилар.

ЧОРВАЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИ ТУБДАН ЯХШИЛАЙЛИК. ЕМ-ХАШАК БАЗАСИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

1965 йилда чорвачиликни ривожлантириш якунлари бир қанча энг муҳим кўрсаткичлар бўйича 1964 йил якунларига нисбатан анча дуруст бўлди. Масалан, 1965 йилда қорамоллар туёғи 113,5 минг бош кўпайди.

1965 йилда моллар туёғи кўпайтирилганлиги билан бир қаторда чорва маҳсулдорлиги ҳам бир оз оширилди. Неча йиллар бадалида биринчи марта республика колхоз ва совхозларида ҳар бир сигирдан соғилган сут, ҳар бир товуқдан олинган тухум ва ҳар бир қўйдан қирқиб олинган жуннинг ўртача миқдори пландагидан ошиқ бўлди.

Мана шуларнинг ҳаммаси чорва маҳсулотларининг энг керакли турларини анча кўп миқдорда етиштириш ва тайёрлаш имкониятини берди. Колхоз ва совхозларда 1964 йилдагига нисбатан сут 24,9 минг тонна, ёки 9 процент, тухум 13 миллион дона ёки 12 процент, жун 1.312 тонна, ёки 9 процент кўп етиштирилди.

Республикада чорвачиликдан олинган даромад 1965 йилда 19 процент кўпайди. Дастлабки маълумотларга кўра, ихтисослаштирилган совхозларнинг қоракўлчиликдан кўрган фойдаси 10 миллион сўмдан ошиб кетди.

Кўпгина хўжаликлар ҳозирнинг ўзидаёқ чорвачиликни безарар бошқарадиган бўлиб қолди. Бир қанча колхоз ва совхозлар қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришни интенсивлаш йўлидан дадил бормоқдалар, тобора кўп маҳсулот етиштирмоқдалар, харажатларни камайтирмоқдалар, даромадларни кўпайтириб, рентабелли ишламоқдалар. Янгийўл районидаги 4-«Чиноз» совхози, Пастдарғом районидаги Ильич номли совхоз, «Қизилқум», «Чимқўрғон», «Конимех», «Коммунизм», «Октябрь 40 йиллиги», «Нурота», «Қизилча», Гагарин номли, «Қора қум», «Оёққудуқ» қоракўлчилик совхозлари, «Ўзбекистон 40 йиллиги» колхози ва бошқа кўп колхозлар шундай хўжаликлар жумласига киради.

Илғорларнинг прогрессив усуллари, фан ютуқлари чорвачиликда тобора кенг жорий қилинмоқда.

Бироқ, чорвачилик ҳали ҳам қишлоқ хўжалигининг энг қолоқ тармоғи бўлиб, чорва маҳсулдорлиги ҳамон паст даражада қолмоқда. Етиштирилаётган маҳсулот даражаси аҳолининг ўсиб бораётган эҳтиёжларига мос эмас. Бизда аҳоли жон бошига етиштирилаётган гўшт, сут ва тухум миқдори мамлакатдаги ўртача даражадан анча кам. Шунга қарамай, бундай зарур маҳсулотларни етиштириш жуда сусткашлик билан кўпайтирилмоқда. Давлатга топширилаётган ва хўжаликларнинг ўзида сўйимга сўйилаётган чорва молларнинг вазни талаб қилинган даражадан анча кам бўлмоқда.

Бизда чорва молларини урчитиб кўпайтириш ёмон аҳволда. Молларнинг кўплаб қисир қолишига йўл қўйилмоқда. Чорва молларнинг кўплаб нобуд бўлишига ҳамон йўл қўйилмоқда.

Бир хил шароитда иш кўраётган хўжаликлар чорвачиликни ҳар хил йўсинда бошқариб, бири даромад олаётганини, иккинчиси эса нуқул зарар кўраётганини кўрсатувчи мисолларни кўплаб айтиб бериш мумкин.

1965 йилда умуман Хоразм областида ҳар бир сигирдан 628 килограмм сут соғиб олинган бўлса, Урганч районидаги «Пахтакор» колхозида 1160 килограмм сут соғилди. Айни маҳалда худди шу райондаги «Партия XXI съезди» колхозида ҳар бир соғин сигирдан 454 килограмм сут олинди.

Ем-хашак базасининг орқада қолаётганлиги чорвачиликни ривожлантиришга айниқса тўғаноқ солмоқда. Кўпгина колхоз ва совхозларда хашаки экинлар парвариши кўнгилдагидек уюштирилмаган, бундай экинлар суви кам, энг ёмон ерларга экиб қўйилган ҳамда ҳосили ўз вақтида йиғиштириб олинмайди. Натижада ем-хашакнинг кўпи нобуд бўлиб кетмоқда.

1965 йилда дағал хашак жамғариш плани атиги 81 процент ва силос бостириш плани 56 процент бажарилди. Тайёрланаётган дағал хашаклар ҳаддан ташқари паст сифатли бўлиб, унинг орасида қуруқ беда айтишга арзийдиган даражада эмас.

Шу сабабдан биз бу йил чорвани ем-хашак билан таъминлаш ишини қатъиян ўнглаб олишимиз керак. Хамма колхоз ва совхозларда ем-хашак етиштирадиган доимий бригадалар ташкил қилиш зарур. Беда ва маккажўхори экиш йиллик планини март ойининг ўзида, то чигит экиш қизғин бошланиб кетгунча тўла бажариб қўйиш лозим. Хашак талқони тайёрлашни тартибли йўлга қўйиш керак.

Ўтган йили Ўзбекистон пиллачилари давлатга пилла топшириш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини шараф билан адо этдилар Тайёрлов пунктларига 18.030 тонна юқори сифатли пилла топширилиб, план 109,3 процент бажарилди.

1966 йилда республикамиз пиллачилари олдига кам деганда 16700 тонна юқори сифатли пилла етиштиришдек муҳим вазифа қўйилди. Шу вазифани фақат кўкламги қурт боқиш билан бажариш учун, даставвал, қуртларни етарли миқдорда барг билан таъминлаш ҳамда қурт боқишни йирик биноларда ўтказиш зарур.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ БОШҚА ТАРМОҚЛАРИНИ ҲАМ РИВОЖЛАНТИРАЙЛИК

Сўнгги йилларда республикада дон хўжалигининг, айниқса шоликорликнинг сезиларли даражада юксалишига эришилди. Бироқ ўтган йили лалмикор деҳқончилик учун об-ҳаво шароити ҳаддан ташқари ноқулай келганлиги натижасида бошоқли экинлар ҳосили кам бўлди.

Ғаллакор хўжаликлар 1966 йил ҳосили учун кузги бошоқли экинлар экишни сифатли қилиб, ўз вақтида ўтказдилар. Кўпгина районлардаги колхоз ва совхозлар кузги экинлар экиш планини анча ошириб бажардилар.

Республикада шоли етиштириш анча кўпайтирилиб, 109,1 минг тоннага етказилди. Бу эса давлатга сотиладиган шоли миқдорини қарийб 5 баравар кўпайтириш имкониятини берди.

Маълумки, Қорақалпоғистон АССР шоли етиштиришда энг истиқболли районлардан биридир. Бу ерда 9 та ихтисослаштирилган шоликорлик совхози ташкил қилиниб, шоли етиштириш 1962 йилдаги 8,2 минг тоннадан 1965 йилда 28,9 минг тоннага чиқарилди ёки уч баравардан зиёд кўпайтирилди. Қорақалпоғистон совхозлари 1965 йилда давлатга 25 минг тоннадан кўпроқ шоли сотдилар.

Қорақалпоғистон АССРдаги ҳамма совхозлар ҳосилдорликни оширишнинг асосий резервларини ишга солиб шоли етиштиришга бўладиган меҳнат ва маблағ сарфларини камайтирганларида эди, ҳозиргига қараганда бир неча баравар кўпроқ муваффақиятларга эришган бўлур эдик.

КПСС XXIII съездининг беш йиллик план юзасидан Директивалари лойиҳасида Амударё этакларида шоликорликнинг йирик базасини вужудга келтириш назарда тутилган. Биз Қорақалпоғистон АССРда шоли етиштиришни кўпайтириш учун кўп иш қилмоғимиз керак.

Бу йил биз шолипояларни кенгайтириб, шоли етиштиришни 153 минг тоннага етказишимиз ва давлатга 80 минг тонна, яъни ўтган йилги планда кўрсатилганидан 13 минг тонна кўп шоли сотишимиз лозим.

1965 йилда колхоз ва совхозлар маккажўхорининг кўкпоясидан кам ҳосил олдилар. Масалан, Қашқадарё, Самарқанд, Сурхондарё областларидаги, Қорақалпоғистон АССРдаги хўжаликларда ҳосил 55-101 центнерни ташкил этди.

Бизнинг шароитларимизда суғориладиган ерларнинг ҳар гектаридан 40-50 центнер дон ва камида 400-500 центнер маккажўхори ва оқжўхори кўкпояси олиниши керак.

Республика колхоз ва совхозлари сўнгги йилларда сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева ва узум етиштиришни бирмунча кўпайтирдиларки, натижада ана шундай маҳсулотларни тайёрлаш ҳам анча ошди.

Шу билан бирга, хўжаликларда сабзавот-полиз маҳсулотлари етиштиришга кам эътибор берилмоқда. Бундай маҳсулотлар ихтисослаштирилган хўжаликларда ҳам етарли миқдорда етиштирилаётгани йўқ. Ваҳолонки, ихтисослаштирилган хўжаликлар шаҳарлар билан саноат марказлари аҳолисини сабзавот-полиз маҳсулотлари билан тўлиқ таъминламоқлари керак.

Ихтисослаштирилган совхозларда сабзавот экинлари билан картошка ҳосилдорлиги колхозлардагидан анча кам бўлмоқда. Ўтган йили Тошкент областининг хўжаликлари давлатга 151 минг тонна, шу жумладан Озиқ-овқат саноати министрлигига қарашли ихтисослаштирилган совхозлар 20,5 минг тонна ёки жами тайёрланган маҳсулот миқдорига нисбатан 13 процент сабзавот сотдилар. Бу эса, ихтисослаштирилган совхозлар Тошкент аҳолисини сабзавот билан таъминлашда ўз номига муносиб келадиган ўринни эгалламаганлигини кўрсатиб турибди.

Республикада 191 минг гектар мевазор боғлар ва токзорлар бор. 1965 йилда республикада боғлар майдони 6,8 минг гектар кенгайтирилди. Озиқ-овқат саноати министрлигининг совхозлари гектар бошига 88,4 центнер узум олиб, энг юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Мамлакатимизда етиштирилаётган канопнинг 91 проценти Ўзбекистон улушига тушади. Бизда каноп Тошкент областида етиштирилмоқда. Етти йиллик мобайнида каноп тайёрлаш плани 176 процент бажарилди.

Ургут районининг тамакикорлари тамаки етиштиришни анча кўпайтириб, давлат планини 150,2 процент бажардилар.

ХЎЖАЛИКЛАРНИНГ РЕНТАБЕЛЛИГИНИ ОШИРАЙЛИК

КПСС Марказий Комитети март ва сентябрь Пленумларининг қарорлари колхоз ва совхозларни ташкилий—хўжалик жиҳатидан янада мустаҳкамлаш, пахта, гўшт, сут ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, ҳамма тармоқларнинг рентабеллилигини ошириш учун зарур шарт-шароитлар вужудга келтирди.

Колхозларнинг пул даромадлари 1964 йилдагига нисбатан 247 миллион сўм кўпайди. Жамоат даромадларининг доимо ва муттасил кўпайиб бораётганлиги такрорий ишлаб чиқаришни кенгайтириш, колхозчиларга мунтазам равишда гарантияланган ҳақ тўлаб туриш, давлат билан ўз вақтида ҳисоб-китоб қилиш, ишлаб чиқариш харажатларини тўла қоплаш имкониятини берди.

Рентабеллилик таннарх, ўз-ўзини қоплаш сингари қиймат категорияларидан тўғри фойдаланиш ҳозирги вақтда ҳар қачонгидан катта аҳамият касб этмоқда. Ҳар қайси областда ишлаб чиқаришни юксак унумдорлилик билан рентабелли бошқариш намунаси бўлган илғор хўжаликлар бор. Боёвут районидаги «Коммунизм» колхози шундай намуна бўлиши мумкин:

	Сирдарё областининг колхозлари (ўрта ҳисобда)	«Коммунизм» колхози
Гектар бошига пахта ҳосилдорлиги — центнер	23,9	35,0
1 центнер пахтага қилинган сарфлар:		
меҳнат — иш куни	4.2	2,57
материал — пул маблағлари — сўм	9,28	5,00
асосий фондларнинг 1 сўми ҳисобига ялпи маҳсулот — сўм	1,18	1,43
100 гектар ҳайдаладиган ер ҳисобига ялпи маҳсулот — минг сўм	69,2	116,2
100 гектар ҳайдаладиган ер ҳисобига соф даромад — минг сўм	16,4	31,6
рентабеллилик процент ҳисобида	34.1	45.5
1 иш кунига тўланган ҳақ — сўм	4,22	7,00

Кўпгина совхозлар ҳам ишлаб чиқаришни ғоят самарали тарзда олиб бормоқдалар. 1965 йилда республика совхозларининг ўртача рентабеллилик даражаси 15 процент бўлгани ҳолда, пахтакор совхозлар — «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида 32 процент, «Зарафшон» совхозида 38 процент, қоракўлчилик совхозлари: «Қизилқум» совхозида 74 процент, «Чимқўрғон» совхозида 60 процент бўлди.

Бироқ, механизациялаштириш даражаси, хусусан машинада пахта териш даражаси ҳали паст бўлган бир қанча колхоз ва совхозларда меҳнат сарфлари тобора кўпайиб кетяпти, тармоқларнинг рентабелли бўлиши таъмин этилмаяпти.

Республикада қишлоқ меҳнаткашларининг моддий манфаатдорлигини мустаҳкамлаш юзасидан талайгина ишлар қилинди. Ўтган йили колхозларда меҳнат ҳақи фонди 1960 йилдаги 411 миллион сўм ўрнига тахминан 827 миллион сўм бўлди. Ҳар бир иш кунига тўланган меҳнат ҳақи шу тариқа 1 сўм 55 тийиндан 3 сўм 28 тийинга кўтарилди. Ҳозир кўпчилик хўжаликларда меҳнатга ҳақ тўлаш етиштирилган маҳсулотнинг сони ва сифатига ҳамда унинг таннархига бевосита боғлиқ қилиб қўйилди.

Колхозларнинг молия хўжалиги мустаҳкамланиб бормоқда. 1965 йилда 50 миллион сўмдан кўпроқ дебиторлик қарзлари колхозларга қайтариб берилди.

Сўнгги вақтларда колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, партия, совет ва қишлоқ хўжалик ташкилотлари экономикани чуқурроқ ўрганадиган бўлиб қолишди. Раҳбарлик услубида кишини қувонтирадиган ўзгаришлар рўй берди, яъни ҳозир маъмурий методлар ўрнига таъсир кўрсатишнинг иқтисодий чоралари тобора кўпроқ ишга солинмоқда. Кўпгина область, район, колхоз ва совхозларда иқтисодий кенгашлар тузилди. Иқтисодий конференциялар мунтазам ўтказилиб турилибди.

Шу билан бирга, колхоз ва совхозларнинг хўжалик ва молиявий фаолиятида ҳали катта камчиликлар бор. Қишлоқ хўжалик артели Уставини бузиш фактлари ҳали ҳам давом этмоқда.

Область ва районларнинг йиғма планларини анализ қилиш натижасида шу нарса маълум бўлмоқдаки, колхоз ва совхозлар томонидан қабул қилинган ишлаб чиқариш ҳажми қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид қилиш юзасидан белгиланган планли топшириқларнинг умуман республика бўйича бажарилишини таъминлай олади.

Айни маҳалда шуни айтиб ўтиш зарурки, республика Қишлоқ хўжалик министрлиги, Госплани ва уларнинг маҳаллий органлари, баъзи бир область ва район партия комитетлари, область ва район ижроия комитетлари беш йилликка мўлжалланган истиқболли планларни тузишда тегишинча контроль ўрнатмадилар ва бу ишда колхозлар билан совхозларга зарур бўлган ёрдамни кўрсатмадилар.

Республикадаги бир қанча хўжаликларда жамоат ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқларини муваффақиятлироқ ривожлантиришнинг мавжуд резервлари ва имкониятлари тўлиқ ҳисобга олинмай қолди. Чорвачиликни планлаштиришда, экинларни ва хусусан бедани жойлаштириш планида бир талай хатоларга йўл қўйилди. Сира асос бўлмагани ҳолда, чорва моллар билан паррандалар туёғини қисқартириш, қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ва чорва маҳсулдорлигини эришилган даражага нисбатан камайтириш режалаштирилди. Етарли миқдорда ем-хашак етиштириш кўзда тутилмади. Ишлаб чиқариш процессларини такомиллаштириш, қишлоқда қурилиш ишларини олиб бориш, наслчилик ишини яхшилаш ва шу каби бошқа кўпгина масалалар планларда акс эттирилмади. Колхозчиларнинг даромадлари ва уларнинг меҳнат ҳақи нотўғри планлаштирилмоқда.

Ўзбекистон ССР Госплани, республика Қишлоқ хўжалик ва Озиқ-овқат саноати министрликлари, область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари ҳамма колхозларда тузилган беш йиллик планларни тезлик билан синчиклаб кўриб чиқишлари ва планларда аниқланган камчиликларни ва нуқсонларни ўз жойида бартараф қилишлари зарур.

Ишлаб чиқариш бинолари қуриш орқада қолмоқда. Уй-жой бинолари, болалар муассасалари, маданий-маиший объектлар, водопроводлар кам қурилмоқда.

Беш йиллик планга доир КПСС XXIII съезди Директиваларининг лойиҳасида колхоз-совхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришда фаннинг ролини ошириш ҳамда илмий тадқиқот муассасаларининг ўзлари бераётган тавсияларининг илмий жиҳатдан асосланган бўлиши учун, фан муваффақиятларини колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришига самарали жорий қилиш учун масъулиятни ошириш вазифаси қўйилган.

Хўжаликларнинг раҳбарлари фан муваффақиятларидан ва илғор хўжаликларнинг тажрибаларидан фойдаланишдаги сусткашликни қатъиян бартараф қилишлари зарур.

Колхоз ва совхозларни тажрибали раҳбарлар, малакали мутахассислар билан мустаҳкамлаш соҳасида кейинги йилларда анча иш қилинди. Ҳозирги вақтда колхоз раисларининг 73 проценти ва совхоз директорларининг 92 проценти олий ва ўрта маълумотли кишилар бўлиб қолди.

Республика колхозлари ва совхозларида олий ва ўрта маълумотли 13,3 минг қишлоқ хўжалик мутахассислари ишлаб турибди.

КЎКЛАМГИ ЭКИШНИ УЮШҚОҚЛИК БИЛАН ЎТКАЗАЙЛИК

Республика қишлоқ хўжалик меҳнатчилари янги беш йилликнинг биринчи йилида Ватанга 3 миллион 750 минг тонна пахта, 286 минг тонна дон, шу жумладан 80 минг тонна шоли, 16,800 тонна пилла, 366 минг тонна сабзавот, 170 минг тонна қовун-тарвуз, 185 минг тонна мева ва узум, 180 минг тонна гўшт, 311 минг тонна сут, 20 минг тонна жун, 165 миллион дона тухум, 262 минг тонна каноп пояси, 8 минг тонна тамаки бериш мажбуриятини олдилар.

Олинган социалистик мажбуриятларни ҳар бир колхоз ва совхоз, ҳар бир район ва область ҳеч сўзсиз бажариши учун ҳамма чораларни кўриш керак. Берилган ваъдани устидан чиқиш, олинган мажбуриятни бажариш мутлақо шарт!

1966 йил учун олинган социалистик мажбуриятларнинг аҳамиятини барча қишлоқ хўжалик меҳнатчиларига кенг ва чуқур тушунтириб беришимиз, ҳар бир колхозчининг ва совхоз ишчисининг шу мажбуриятларни ҳеч бир сўзсиз бажариши учун масъулиятини оширишимиз зарур.

Республика қишлоқ хўжалик меҳнатчилари КПСС XXIII съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб дала ва фермаларда кўкламги экиш ишларига тайёргарлик ва экиш ишларини қизғин давом эттирмоқдалар. Колхоз ва совхозларда кадрларнинг ўқиши давом этмоқда.

Бу йил кўкламги экишга тайёргарлик 1965 йилдагига қараганда гарчи бирмунча уюшқоқлик билан ўтказилаётган бўлса ҳам, аммо ҳали кўп иш қилиш керак.

Суғориш системаларини бу йилги вегитация даврига тайёрлаш ишларини тезроқ тугаллаш ҳамда ерларнинг шўрини ювиш ва яхоб суви бериш ишларини тугаллаш, ҳар қандай шароитда ҳам пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштириш мақсадида бу йил сув тақчил бўлиши кутилаётганлиги сабабли экинларни сув билан таъминлашни яхшилаш учун ҳамма чоралар кўрилиши лозим.

Бухоро, Хоразм областларининг ва Қорақалпоғистон АССРнинг хўжаликларида тракторлар, плуглар, сеялкалар, культиваторларни ремонт қилиш орқада қолмоқда. Пичан ўриш машиналарини ва жун қирқиш агрегатларини ремонт қилиш кечикиб кетди.

Техника ва кадрларни ўқитишга жиддий эътибор бериш зарур. Экишни қисқа муддатларда ва сифатли қилиб ўтказмоқ учун бу ишларни 20 мартдан кечиктирмай битказиш керак.

Чигит экиш бошланишига саноқли кунлар қолди. Шу қисқа вақтда катта ҳажмдаги тайёргарлик ишларини бажариш керак. Кўкламги экишга намунали тайёрланиш ва бу ишни уюшқоқлик билан юқори сифатли қилиб ўтказиш учун курашга барча қишлоқ меҳнаткашларини дарҳол сафарбар қилганимиздагина бу ишлар кўнгилдагидек бажарилиши мумкин.

Ўзбекистон қишлоқ меҳнаткашлари КПСС XXIII съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб юбордилар ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ўстириш юзасидан республика олдига қўйилган вазифаларни шараф билан бажарадилар, қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларида давлат топшириқларини тўла ва ошириб бажарадилар ва коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш ишига ўз муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

Пойтахтнинг Шота Руставели кўчасида харидорлар ўзига-ўзи хизмат қилувчи янги озиқ-овқат маҳсулотлари магазини очилди. Суратда магазинда савдо пайти.

А. Абалян фотоси.

ЛИРИК ШЕЪРЛАР

ОДАМ БОЛАСИ

Шу азиз тупроқни этмоқ-чун зебо
Нур излаб дунёга келгандир одам.
Заҳмат билан тошдан чиқариб зиё
Умрида илк дафъа кулгандир одам.
Шу кулги сўнмаган оламда ҳамон,
Кўзларда чақнайди ҳамон зиёси.
Шу кулги завқидан миллион йил сўнг ҳам
Хандон уриб кулар одам боласи.

ТАНИШГАНДА

Иккимиз танишдик дилбарим, кузда
Боғларда ўйнарди майин япроқлар.
Улкан бўлса ҳамки муҳаббат бизда,
Сўзсиз сўйлашарди маъсум юраклар.
Қалбларга тилимиз бўлмай таржимон,
Олтин барглар рақсин кузатардик жим.
Япроқлар кўрпасин ёпинган чаман,
Гулзорда гул қани... боқаман бир зум.
Қанча ошиқ бўлмай гул беролмадим,
Гул билан ишқимни этмадим изҳор.
Гулсиз келганимга узр сўролмадим,
Гулим бўлмаса ҳам, гулдай севгим бор...

КЕЧА, БОЛАЛИКДА...

Кеча, болаликда сен билан бирга
Бир зилол ирмоқда сув кечганим йўқ.
Лола термаганман сен билан қирда,
Ҳатто бир чашмадан сув ичганим йўқ.
Юлдуз чаманига бўлганда шайдо
Сени ўйлаб хаёл сурган эмасман.
Қанот бермагансан руҳимга асло,
Сени тушимда ҳам кўрган эмасман,
Бугун-чи, хаёлим муҳрлангандан,
Йўқлаб боролмайман ҳузурингга мен.
Кўзларинг қалбимни сеҳрлагандан,
Кўнглим ёролмайман ҳузурингда мен.

СЕНСИЗ ЯШАЁЛМАЙМАН

Бир кун сени кўрмасам агар,
Тарк этади кўнглимни ором.
Дугонангдан сўрмасам агар,
Йўқотаман ўзимни тамом.
Ишқ ўтини ёққанлигингдан,
Юрагимда оташ, саратон.
Ҳар кун қиё боққанлигингдан,
Кўнглим уфқи ойдин, нурафшон.
Сенга кўнгил қўйганлигимни,
Изҳор этай қайси тил билан?
Сени жондан суйганлигимни,
Ошкор этай қайси дил билан?
Мен-ку, сенсиз яшаёлмайман,
Сен-чи, азизим?

Барот БОЙҚОБИЛОВ.

«ФУТБОЛ» ТОШКЕНТДА БОСИЛМОҚДА

«Советский спорт» газетасининг ҳафтада бир марта чиқадиган иловаси — «Футбол» Москвадан келтирилган матрицадан Бирлашган нашриёт босмахонасида босила бошланди. Кеча биринчи марта март ойининг биринчи сони Тошкентда босилди. Энди ҳафталик босиладиган кунлиёқ обуначилар қўлига тегади.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ТОШКЕНТ УЧРАШУВИДАН ЭСДАЛИК

ДЕҲЛИ, 5 март. (ТАСС). Совет Иттифоқининг Ҳиндистондаги элчиси И. А. Бенедиктов СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин номидан Ҳиндистон Бош министри Индира Гандига ва Л. Б. Шастрининг оиласига совет кинематографиячилари суратга олган иккита кинофильмни — «Тошкентдаги учрашув» ва «Тошкент — Тинчлик шаҳри» фильмларини топширди.

КОНАКРИДА МИТИНГ

КОНАКРИ, (ТАСС). Конакрида катта митинг бўлиб ўтди. Митингда Гвинея пойтахтининг аҳолиси Секу Туре ва Кваме Нкрумани самимий қутладилар.

Гвинея Республикасининг президенти Секу Туре ўз нутқида Ганадаги ҳарбий тўнтаришни қоралади ва Африка халқларини ўз озодлиги учун тинмай кураш олиб боришга чақирди. Президент Кваме Нкруманинг Гана ҳукумати бошлиғи лавозимидан четлаштирилганлиги муносабати билан хурсандчилик билдираётган баъзи Ғарб давлатлари вакилларини қоралади. Секу Туре Гана халқи ўз озодлиги учун кураш олиб боради ва унга эришади, деб ишонч билдирди.

Кваме Нкрума қисқача нутқ сўзлаб, мен яқин вақт ичида Ганага бораман, деб ишонч билан гапирди.

КОНГО ҲУКУМАТИНИНГ ҚАРОРИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Конго (Леопольдвил)нинг БМТдаги доимий вакили ўзининг БМТ Бош секретари У Тан номига юборган нотасида Конго ҳукумати Жанубий Родезиядаги ирқчилик режимини бойкот қилиш учун бир қанча чоралар кўрганлигини маълум қилди.

Жанубий Родезияга борадиган ёки Жанубий Родезиядан келадиган барча самолётларнинг Конго осмон чегарасидан ва аэродромларидан фойдаланиши ман этилди, Жанубий Родезия байроғи остида сузаётган кемаларнинг Конго портларига кириши тақиқлаб қўйилди; Жанубий Родезиянинг барча гражданларига Конго территориясига қадам босиб кириш ман этилади. Жанубий Родезияга нефтни ва нефть маҳсулотларини ҳар қандай йўл билан экспорт қилиш тақиқланди.

АҚШ ГАНАНИНГ ЯНГИ ҲУКУМАТИНИ ТАНИДИ

ВАШИНГТОН, 5 март. (ТАСС). Гананинг Вашингтондаги мухтор вакили кеча давлат департаментига таклиф қилиниб, унга «одатдаги дипломатия нотаси» топширилди. Бу эса Қўшма Штатлар Гана «миллий озодлик кенгаши» ҳукуматини таниганлигини кўрсатади. Давлат департаментининг матбуот масалалари билан шуғулланувчи вакили ана шу ҳақда хабар берди.

Нотада, деди у, «Гана ва АҚШ ҳукуматлари билан халқлари дўстона ва ўзаро фойдали муносабатларни давом эттирадилар» деб умид билдирилади.

СОВЕТ ЖУРНАЛИСТЛАРИ КАРОЧИДА

КАРОЧИ. (ТАСС). Покистон ҳукуматининг таклифига биноан, Совет журналистлари делегацияси икки ҳафталик визит билан Карочига келди. Совет журналистлари Карочи, Лоҳур, Дакка ва Равалпиндида бўладилар.

КАПИТАЛ МАМЛАКАТЛАРИДА СИНФИЙ КУРАШ

ИТАЛИЯ

РИМ. Бутун Италия бўйлаб кенг забастовка ҳаракати авж олиб кетди. Ливорно шаҳри металлургия саноатининг ишчилари 24 соатлик забастовка ўтказиб, янги умуммиллий меҳнат битими тузилишини талаб қилмоқдалар. Улар шу билан бир ой давомида уч марта забастовка ўтказдилар.

Турин шаҳри металлурглари ва машинасозлари Ливорно ишчиларини қўллаб-қувватладилар. Милан, Павия, Моденада ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларида ҳам синфий жанглар бўлиб ўтмоқда.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳам курашни давом эттирмоқдалар. Эмилия области батракларидан 200.000 киши йирик помешчиклар ва ер эгалари томонидан ўтказиб келинаётган иш ҳақини бир хил даражада сақлаш сиёсатига қарши курашда иштирок этди. Областнинг энг йирик шаҳри бўлган Болоньеда кўп минг кишилик намойиш бўлиб ўтди. Намойиш қатнашчилари ер билан спекуляция қилинишига чек қўядиган ва ерни ишлаётган кишиларга тақсимлаб беришни кўзда тутадиган аграр реформа ўтказилишини талаб қилиб чиқдилар.

ФРАНЦИЯ

ПАРИЖ. Франциянинг Ўрта Ер денгизи соҳилидаги кемасозлар шаҳри — Пор-Де-Букда митинг ва намойишлар бўлиб ўтди.

Бундан уч йил илгари ана шу шаҳарнинг кемасозлик корхоналарида 2.500 киши ишлаган бўлса, 1964 йилда уларнинг сони 1.500 бўлиб қолди. Ҳозир эса, ана шу корхоналарда атиги 800 киши ишламоқда. Маъмурият яқин вақт ичида яна 200 кишини ишдан бўшатиш ниятидадир.

«Биз яшаш ҳуқуқи берилишини талаб қиламиз, иш берилишини талаб қиламиз», — деди митингда умуммеҳнат конфедерациясининг вакили Доменик. Шаҳар мэри Рьебон, мен ишчиларга меҳнат қилиш ҳуқуқи берилишини ҳукумат бошлиқларидан талаб қилиб, Парижга борадиган делегацияга бошчилик қиламан, деди. Пор-Де-Бук шаҳри кемасозларини бошқа кемасозлик корхоналарининг ишчилари ҳам қўллаб-қувватламоқдалар.

ТУРКИЯ

АНҚАРА. Бу ерда муниципал ва давлат муассасалари хизматчиларининг митинги бўлиб ўтди. Митинг қатнашчилари иш ҳақининг оширилишини, саноат ишчиларига берилган ҳуқуқларининг жорий этилишини, жумладан забастовка ўтказиш ҳуқуқи берилишини талаб қилиб чиқдилар. Митинг бўлган жойга полициянинг йирик нарядлари юборилди.

ЧИЛИ

ГАВАНА. «Эль-Теньенте» конининг иш ҳақини оширишни талаб қилаётган кончилари бошлаган забастовка қарийб 60 кундан бери давом этмоқда. Пренса Латина агентлиги мухбирининг Сантьягодан (Чили) хабар беришига кўра, «Эль-Теньенте» кони ишчилари билан бирдамлик юзасидан «Баркитос», «Писагуа» ва «Эль-Сальвадор» конларининг ишчилари ҳам забастовка эълон қилдилар. (ТАСС).

ЖАҲОН БИР ҲАФТА ИЧИДА

УРУШНИ КЕНГАЙТИРИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Америка ҳарбийлари Вьетнамдаги урушни тобора кенгайтирмоқдалар. Қўшма Штатларнинг ўзида ҳам, Шарқи-Жанубий Осиёда ҳам Вашингтоннинг ҳукмрон доиралари бу адолатсиз босқинчилик урушида ҳал қилувчи ғалабага эришмоқ учун янгидан-янги куч сарфламоқдалар. Мартнинг дастлабки кунлари АҚШда уруш жазаваси яна авж олиб кетди. Ўтган сешанба куни Қўшма Штатларнинг вакиллар палатаси, сўнгра эса, сенат ҳам Вьетнамда уруш олиб боришга қўшимча равишда яна 5 миллиард долларга яқин маблағ ажратиш тўғрисидаги қонун лойиҳасини маъқулладилар. Шу маблағларнинг катта қисми самолётлар ва бошқа ҳарбий техникани сотиб олиш учун мўлжалланади. Бу қуролларни Американинг Ҳинди-Хитойдаги қуролли кучларига юбормоқчилар.

Яқинда АҚШнинг мудофаа министри Макнамара янги милитаристик баёнот билан чиқди. У, ҳозирги вақтда Пентагон Шарқи-Жанубий Осиёда уч юз мингга яқин солдат тўплаб қўйганлигини, бу солдатларнинг кўпчилиги Вьетнамда урушаётганлигини айтди. Макнамаранинг айтишига қараганда, яна йигирма минг солдат ва офицер Вьетнамдаги Америка солдатларига ёрдамлашиш учун юборилган. Вьетнамдаги уруш муносабати билан, — деди Пентагоннинг бошлиғи, — қурол-яроғлар ва ўқ-дориларнинг ҳамма турларига берилаётган заказлар анча кўпайтирилмоқда.

Вашингтоннинг ҳарбий харажатлари кўпайтирилаётганлиги АҚШнинг давлат арбоблари Вьетнамдаги ўз қуролли кучларини кўпайтиришдан бошқа йўлни билмай қолганликларини яна бир марта кўрсатиб турибди. Қўшма Штатларнинг хатарли авантюраси эса, уларнинг халқаро миқёсда жуда ҳам яккаланиб қолишларига олиб келмоқда. Вице-президент Хэмфрининг яқинда Шарқи-Жанубий Осиё ва Узоқ Шарқ мамлакатларига қилган сафари АҚШга қарам бўлган Жанубий Корея каби мамлакатларгина Американинг Вьетнам халқига қарши қилаётган агрессиясини тўла қувватлаётганлигини кўрсатди. Вашингтоннинг ҳарбий блоклардаги, ҳатто кўпгина шериклари ҳам Вашингтонга қурол-яроғ бериш уёқда турсин, лоақал маънавий ёрдам беришдан ҳам бош тортмоқда. Шу сабабли, АҚШнинг ҳукмрон доираларига яқин бўлган «Юнайтед Стейтс Ньюс» журналида яқинда босилган бир мақолада «Ғарбдаги иттифоқлар ҳозирги вақтда қатнов бир томонлама қилиб қўйилган кўчани эслатади», деб маъюслантирувчи гаплар ёзилганлиги ҳам тасодифий эмас.

Шундай шароитда Вашингтон дипломатияси ўзининг шерикларига ҳатто буйруқ бериш даражасига бориб етаётган тарзда қўпол тазйиқ ўтказишга уринмоқда. Хэмфрининг Шарқи-Жанубий Осиёга қилган сафари тугар-туғамас, Филиппин оролларининг пойтахти Манилада Американинг юқори даражали генераллари тўпланди ва Американинг Осиё мамлакатларидаги элчилари иштироки билан дарҳол махфий кенгаш ўтказилди. Президент Жонсоннинг Сайгондаги қўғирчоқлар билан Гонолулудаги учрашувида ва Хэмфрининг Узоқ Шарққа қилган сафари вақтида ишлаб чиқилган қарорларни амалга ошириш мазкур кенгашда марказий масала қилиб қўйилди. Шу қадар зўр бериш натижасида Филиппин Жанубий Вьетнамга ўзининг 2 минг солдатини юборишга, шунингдек Жанубий Корея яна қўшимча тўп еми юборишга рози бўлди.

Лекин қўғирчоқлар қўғирчоқлигича қолаберади, шу сабабли Қўшма Штатлар асосан ўзининг кучларига таянишга мажбур бўлиб, Американинг минглаб йигитларини босқинчилик урушининг оловига кетма-кет ташлаб турибди. Жонсон ҳукуматининг бу авантюристик йўли фақат Америка жамоатчилигини эмас, шу билан бирга Вашингтондаги қонун чиқарувчилардан баъзиларини ҳам тобора кўпроқ ғазаблантирмоқда. Яқинда Америка конгрессида АҚШнинг Вьетнамдаги агрессив сиёсати устида кескин музокаралар бўлиб ўтди. АҚШнинг Шарқи-Жанубий Осиёдаги авантюрасини кескин равишда қоралаб чиқаётган сенатор Фулбрайт бу музокараларни «кейинги йигирма йил ичида бўлган воқеаларнинг энг каттаси» деб айтди. Фулбрайт, Морзе, Грюнинг ва Американинг бошқа баъзи конгрессменлари Американинг Вьетнамдаги урушни кенгайтириш сиёсатини фош қилиб чиқдилар ва бу сиёсат Қўшма Штатларни чиқиб олишнинг иложи бўлмайдиган чуқур ботқоқликка етакламоқда, дедилар. Ҳукмрон доираларнинг бундай бемаъни сиёсати учун ўз жонини қурбон қилишни истамаётган америкаликлар тобора кўпаймоқда.

АНГЛИЯ: ЯНА ПАРЛАМЕНТ САЙЛОВЛАРИ

28 февралда Гарольд Вильсоннинг Даунинг — Стритдаги маҳкамасидан берилган қуйидаги баёнот бутун жаҳон матбуотида эълон қилинди:

Бош министр қиролича ҳазрат олияларидан парламентни тарқатиб юборишни илтимос қилди. Ҳазрат олиялари бу илтимос бажо келтириладн, деб айтиб қўйишни илтифот қилдилар. Парламент 10 март пайшанба куни тарқатилади. Овоз бериш 31 март пайшанба куни ўтказилади. Янги сайланган парламент 18 апрель душанба куни тўпланади».

Демак, Англия янги парламент сайловлари арафасида турибди. Энди бир неча кундан бери Британия оролларида сайлов олди кураши авж олиб бормоқда. Бир-бири билан курашаётган икки асосий партиянинг — лейбористлар партияси билан консерваторлар партиясининг — раҳбарлари сиёсий тортишувни бошлаб юбордилар, матбуотда, Англия радиоси ва телевиденияси орқали, бўлажак сайловчиларнинг йиғилишларида ўзларининг дабдабали программаларини айтиб бермоқдалар.

Хўш, 1964 йил октябрь ойидан бери ҳокимият тепасида турган лейбористларнинг раҳбарларини муддатидан олдин сайлов ўтказилади, деб эълон қилишга нима мажбур этди? Маълумки, умумпалатасида лейбористларнинг овози жуда оз кўпчиликни ташкил қилади, бу кўпчилик фақат уч кишининг овозидан иборат, холос. Вильсон партияси қонун чиқарувчи органларда ўз позициясини кенгайтириш учун қулай пайт келишини кўпдан бери кутиб юрибди. Лейбористлар партиясининг раҳбарлари ҳозир мана шундай пайт келди, деган фикрга келдилар. Уларнинг рақиблари бўлган консерваторлар орасида парокандалик кучайиб кетди. Дуглас Хьюм ўрнини олиб, консерваторлар партиясининг раҳбари бўлиб қолган Эдвард Хир ҳатто ўз партиясида ҳам ҳали зарур обрў қозонгани йўқ. Яна бунинг устига, консерваторларнинг сафларида кўп масалалар бўйича мустаҳкам бирлик ҳам йўқ. Яқинда Гулледа ўтказилган қўшимча сайловлар лейбористларнинг муваффақият қозониш учун ўз сиёсий рақибларига қараганда, имкониятлари кўпроқ эканлигини кўрсатди. Жамоатчилик фикрини сўраш натижалари ҳам шуни кўрсатиб турибди. 17 февралда ўтказилган охирги мана шундай сўрашнинг натижасида лейбористлар партияси 13,5 процент кўпроқ овоз олиб, биринчи ўринга чиқиб олганлигини кўрсатди.

Лекин гап лейбористлар парламентдаги ўз ўринларини кўпайтириш йўли билан ўзларининг мавқеларини мустаҳкамлаш ниятида эканлигидагина эмас, албатта. Вильсон муддатидан олдин сайловлар ўтказишга қарор қилганлигининг сабаби, аввало, шуки, лейбористларнинг раҳбарлари лейбористлар партиясининг ичида ҳам, шунингдек бу партиянинг ташқарисида ҳам тобора кўпроқ ва кескин танқид қилинаётган ўзларининг ички ва ташқи сиёсатларини ўтказиш учун янги мандат (ҳуқуқ) олишга интилмоқдалар.

Лейбористларнинг ҳокимият тепасида ўн етти ой турганлиги уларнинг сайлов олди кампаниясида берган ўз ваъдаларини бажармаганликларини кўрсатди. Ички сиёсат соҳасида уларнинг ўтказаётган йўли меҳнаткашларнинг манфаатларини қисиб қўйишдан, касаба союзларнинг ҳуқуқларини чеклаб қўйишдан, ишчилар ва хизматчиларнинг иш ҳақини оширмасликка интилишдан иборат бўлди, бу эса, Англиянинг кенг халқ оммаси орасида норозиликни кучайтириб юбормоқда. Ҳарбий харажатлар бениҳоя кўпайтирилиб, 1966—1967 молия йилида 2 миллиард 172 миллион фунт стерлингдан иборат мисли кўрилмаган даражага етказилганлиги Англия экономикаси устига оғир юк бўлиб тушмоқда ва бу нарса, аввало, меҳнаткашларнинг аҳволига ёмон таъсир қилмоқда.

Лейбористлар партияси раҳбарларининг ташқи сиёсатини ҳам оммага манзур сиёсат деб айтиб бўлмайди. Ҳозирги замоннинг энг ўткир масаласи бўлган Вьетнам проблемасини бартараф қилишда Вильсон ҳукумати ҳақиқатда Америка агрессорлари билан бир ёқадан бош чиқармоқда. Лейбористлар ўтказиб келаётган машъум сиёсат, яъни «Суэцдан шарққа томон» деб аталган сиёсат «учинчи дунё» деб аталган мамлакатларда империалистлар ҳукмронлигини сақлаб қолишга интилаётган АҚШнинг авантюристик сиёсати билан ёндошиб қолмоқда. Ядро қуролига интилаётган Бонн реваншчиларига Англия ҳукмрон доираларининг йўл қўйиб бераётганлиги ҳам мамлакат ичида тобора кўпроқ норозилик туғдирмоқда. Лейбористлар партияси сафларининг ўзида ҳам Вильсон ҳукуматининг бу нореалистик йўлига нисбатан жиддий қаршилик вужудга келди. Шуни айтиб ўтиш кифоя қиладики, лейбористларнинг 90 депутати Американинг Вьетнамдаги сиёсатидан юз ўгиришни Вильсон ҳукуматидан талаб қилди.

Шундай бўлса ҳам, лейбористларнинг раҳбарлари сайловни тезроқ ўтказишга шошилмоқдалар. Улар ўз рақибларининг заифлигидан фойдаланиб, ўз позицияларини мустаҳкамлаб олишга, парламент сайловида «катта ғалаба» қозониб, бу билан лейбористлар партияси сафида ўсиб бораётган оппозициянинг овозини чиқартирмай қўйишга интилмоқдалар.

СУРИЯДАГИ ЎЗГАРИШЛАР

Сириядаги сиёсий ўзгаришларни кузатиб бориш анча қийин. Кейинги йилларда бу мамлакатда ўн мартача давлат тўнтариши бўлди, ҳукуматларнинг келиб-кетиши эса, шу қадар тезлашдики, бунинг ҳисобига етиш ҳам қийин бўлиб қолди. Биринчи мартда Дамашқда янги министрлар кабинети тузилганлиги эълон қилинди. Бу янги ҳукуматга Баас партиясининг Сириядаги муваққат раҳбарлиги деб аталган партия раҳбарларидан бўлган 35 яшар Юсуф Зайн бош бўлиб қолди. Баас партияси 1964 йилнинг мартида Сурияда ҳокимиятни қўлга олганидан бери шу билан мамлакатда тўққизинчи ҳукумат тузилди.

Шундай қилиб, баасчилар Сурия давлатини бошқара бошлаганларига уч йил тўлган кунни янги ўзгаришлар билан нишонладилар. Ҳар қандай партия, ҳар қандай ҳукумат фаолиятининг натижалари тўғрисида фикр юритмоқ учун уч йилни етарлик муддат деса бўлади. Шуни эслатиб ўтиш керакки, Баас партияси Сурияда ҳокимиятни «бирлик, эркинлик, социализм» деган дабдабали шиор билан ўз қўлига олган эди. Баасчиларнинг Ироқдаги реакцион кучлар билан оғиз-бурун ўпишган ва Араб мамлакатларидаги халқ-демократик ҳаракатни миллатчилик идеологиясининг тор доирасига киритиб қўйишга уринган Салоҳ Битар ва Мишел Афлок сингари ўнг раҳбарлари ўзларининг шуҳратпарастлик мақсадларини ана шундай шиор билан ниқобладилар.

Аммо Сурия, Ироқ, Бирлашган Араб Республикаси ва бошқа араб мамлакатларида содир бўлаётган чуқур социал жараёнлар Баас партиясининг ўзида ҳам ғалва туғдирди. Партиянинг раҳбарлари халқ орасида обрў қозониш йўлини қидиришга, ўзларининг ички ва ташқи сиёсатларини араблар дунёсидаги антиимпериалистик ҳаракатнинг эҳтиёжларига мослаштиришга мажбур бўлиб қолдилар. Суриянинг собиқ раҳбарлари Сурия халқ оммасининг тазйиқи остида ва шу мамлакатдаги прогрессив кучларнинг актив ёрдами билан ўтган йилнинг январь ойидаёқ хусусий компанияларни национализация қилиш тўғрисида бир қанча қонунлар қабул қилишга мажбур бўлдилар. Ер ислоҳоти тўғрисидаги қонун ҳам амалга оширила бошлади.

Лекин ҳукмрон Баас партиясининг ичидаги кураш кучайиб кетганлиги Сурияда прогрессив социал-иқтисодий ислоҳотларни давом эттиришга тўсқин бўлиб қолди. Баас партиясининг умумараб раҳбарлиги деб аталган раҳбарлари Сурия ҳукуматининг сиёсий йўлини белгилашга кейинги вақтларгача катта таъсир ўтказиб келдилар. Бу раҳбарликда Афлок ва Битар сингари ўнг арбоблар асосий роль ўйнади. Шунинг учун ҳам шу йилнинг бошида Салоҳ Битар бошчилигида Сурияда яна янги ҳукумат тузилганида Араб матбуоти бунга Сурияни ўнг томонга буриб юбориши мумкин бўлган қонунсиз тўнтариш бўлди, деб баҳо берганлиги тасодифий эмас. Сурия буржуазияси орасида ҳам, ўнг баасчиларга ўзларининг хайрихоҳликларини яширмаётган ғарб доиралари орасида ҳам жонланиш бошланганлиги сезилиб қолди. Дамашқда чиқадиган «Ассавра» газетаси, Битар ҳукумати национализация тўғрисидаги қонунларни бекор қилиш ниятида ва национализация қилинган корхоналарни собиқ эгаларига қайтариб бериш планини тузиб қўйди, деб ёзган эди.

Лекин бу ҳукумат ҳам узоқ яшамади. 23 февралда Сурия армиясининг бош кўтариб чиқиши натижасида Баас партиясининг умумараб раҳбарлиги Сурияни бошқаришдан четлаштирилди. Мамлакатда ҳокимиятни Баас партиясининг ёш офицерлар ва сиёсий арбоблардан иборат Сурия раҳбарлиги ўз қўлига олди. Араб матбуотида босилган хабарларга қараганда, ҳозир Суриядаги вазият тўла равишда нормаллашди. Касаба союзлари ва бошқа оммавий ташкилотлар янги ҳукуматни қўллаб-қувватламоқда.

Демак, Суриянинг жўш уриб турган сиёсий ҳаётида яна бир саҳифа варақланди. Бу араб мамлакатида бўлаётган воқеаларнинг ҳақиқий моҳиятини яқин келажак кўрсатади.

Ф. САЙФУЛЬ—МУЛЮКОВ. (ТАСС).

Куба Республикасининг йигит-қизлари олий маълумот олиб, инженер, врач ёки педагог бўлиш имкониятига эгадирлар. Мамлакатда янги институтлар ташкил қилинди, мавжуд ўқув юртлари анча кенгайтирилди.

Суратда: Сантьяго-де-Кубадаги янги медицина факультети.

ЧТК—ТАСС фотоси.

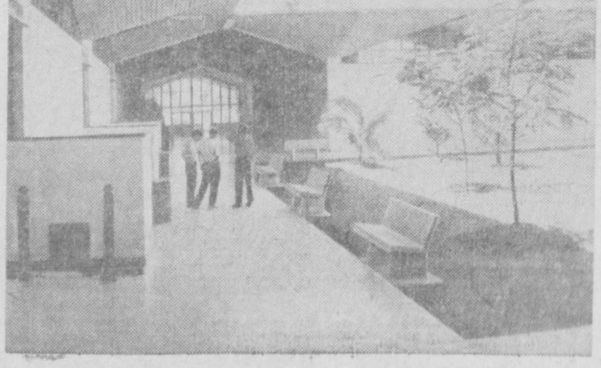

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

7 МАРТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.30 — **Бобо ва набира** (болалар учун телеинсценировка), 11.00 — **Капитан Тенкеш номли** телевизион бадиий фильмнинг 4-серияси, 11.30 — **«Дохунда»** (бадиий фильм). 13.00 — **Москва телестудияси кўрсатади** (тажриба тариқасида).

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.20 — **Гуллар сизга армуғон**, 18.50 — **Бугун премьера** (ҳужжатли фильм), 19.35 — **Маркс таълимоти енгилмас, чунки у ҳаққонийдир**, 19.55 — **Колхоз даврони** («Юность» студияси).

Ўзбек тилида: 20.40 — **Телевизион янгиликлар**, 20.55 — **Жаҳон ҳафта ичида**, 21.10 — **Гулчеҳралар** (адабий эшиттириш), 21.40 — **Уфқдан ошган йўл** (бадиий фильм), фильмдан сўнг — **Эртаги кун программаси**.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси кўрсатади**.

Рус тилида: 20.55 — Тошкент телестудияси кўрсатади: **Машенька»** (телеспектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/III да кундуз **Севилья сартароши**, кечқурун **Чио-Чио-Сан**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/III да **Сарвқомат дилбарим**, 8/III да кундуз ва кечқурун **Қотил**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/III да **Ёшликда берган кўнгил**, 8/III да кундуз **Гули сиёҳ**, кечқурун **Қари қиз**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Анатолий Фурманов гастроллари** (иллюзион аттракцион), РСФСРда хизмат кўрсатган артист **Владимир Довейко** раҳбарлигида акробатлар группаси ва бошқа номерлар.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА — 7/III кеч соат 8 да Музика маданияти университети. Шаҳар студентлари учун 5-абонемент бўйича **«Опера ва балет санъати** деган темада **концерт-лекция**.

10/III кеч соат 7 яримда **Ўзбек давлат филармонияси ва эстрада артистларининг концерти**.

КИНО

Момақалдироқ сари (1 ва 2-серия) — НАВОИЙ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

Хотинлар — «ЎЗБЕКИСТОН», (кундуз ва кечқурун).

Чингизхон авлоди — «МОСКВА» (эрталаб 10 ва кундуз 4 да).

Қоғоз одам — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА
7, 8 март кундуз соат 2 да
Ўзбекистон ССР халқ артисти
Комилжон Отаниёзов
раҳбарлиги ва иштирокида
ХОРАЗМ АНСАМБЛИНИНГ

концертлари

Солистлардан **Олмахон Ҳайитова, Гулчеҳра Исмоилова, Жуманиёз Собиров, Шариф Султонов, Отабой Ҳасанов, Раъно Жуманиёзова, Отаназар Абдалниёзов, Матназар Ниёзимбетов, Ражаб Исмоилов** ва бошқалар қатнашади.

Билетлар сотилмоқда.

1966 йил 17 март кундуз соат 2 да, В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети ҳузуридаги биология фанлари юзасидан илмий даражалар бериш бўйича бирлашган илмий совет мажлисида (Карл Маркс кўчаси, 35-уй, 133-аудитория) биология фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

В. А. Рогов: «Самарқанд областининг юқори адирлари учун ем-хашак ўсимликларини танлаш тажрибаси» деган темада.

Ф. В. Войтенко: «Вертициллёз вилт касалига қарши пахтачилик селекциясида бўлган усулларни такомиллаштириш» деган темада.

Диссертациялар билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р 06219. ИНДЕКС 64969 Г — 1069.